

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

**Zemědělská fakulta
Katedra krajinného managementu
Sekce pozemkových úprav**

Studijní program: M4101 - Zemědělské inženýrství
OBOR: POZEMKOVÉ ÚPRAVY A PŘEVODY NEMOVITOSTÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Geneze vývoje venkovské sídelní struktury
v kontextu socioekonomických faktorů**

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Monika Koupilová, DiS.

Autor:
Michal Paučík

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra pozemkových úprav

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michal PAUČÍK**

Studijní program: **M4101 Zemědělské inženýrství**

Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**

Název tématu: **Geneze vývoje venkovské sídelní struktury v kontextu socioekonomických faktorů.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Vymezení zájmové oblasti pro posouzení historické geneze krajiny.

Vyhodnocení mapových a textových podkladů za zájmovou oblast.

Zpracování vývoje krajiny dané oblasti v kontextu socioekonomických faktorů.

Určení hlavních bodů zvratu ve vývoji oblasti a určení faktorů způsobující tyto změny.

Zobecnění poznatků a zpracování doporučení pro oblast územního plánování.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BLAŽEK, P., KUBÁLEK, M.: Kolektivizace venkova v Československu 1948-1960 a střeoevropské souvislosti, Dokořán, Praha 2008, ISBN 978-80-7363-226-7

LOW, J., MÍCHAL, I.: Krajinný ráz, Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy 2003, ISBN 80-86386-27-9

ČÚOP: Metodika mapování přírody a krajiny, Český ústav ochrany přírody, Praha 1994

FORMAN, R., GODRON, M.: Krajinná ekologie, Academia, Praha 1993, ISBN 80-200-0464-5

INGEGNOLI, V. Landscape Ecology: A Widening Foundation, Springer, New York 2002, ISBN 3-540-42743-0

MÍCHAL, I.: Ekologická stabilita, Veronica, ekologické středisko ČSOP, Brno 1994, ISBN 80-85368-22-6

PELLANTOVÁ, J.: Metodika mapování krajiny pro potřeby ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona ČNR 114/92 Sb., Český ústav ochrany přírody, Praha 1994

SKLENIČKA, P. Základy krajinného plánování, Naděžda Skleničková, Praha 2003, ISBN 80-903206-1-9

VONDRUŠKOVÁ, H.: Metodika mapování krajiny, Český ústav ochrany přírody, Ministerstvo životního prostředí ČR, Praha 1994

Časopisy: Pozemkové úpravy, Urbanismus a územní rozvoj

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Monika Koupilová
Katedra pozemkových úprav

Datum zadání diplomové práce:

13. března 2009

Termín odevzdání diplomové práce:

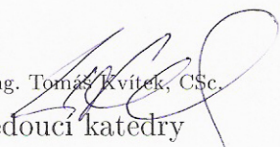
30. dubna 2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13 ④
370 05 České Budějovice

L.S.

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.

děkan

doc. Ing. Tomáš Kvítek, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 13. března 2009

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Sušici dne 8. 4. 2011

.....
Michal Paučík

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí diplomové práce Ing. Monice Koupilové, DiS. za odborné vedení, konzultace, návrhy a připomínky při vedení práce.

Velké poděkování patří také obecnímu úřadu Kvilda za poskytování potřebných podkladů a vstřícnost.

Za podporu a pomoc při studiu svým rodičům a celé rodině.

Abstrakt

Cílem práce bylo zobrazit změny krajiny a vybrané socioekonomické faktory v zájmové oblasti katastrálního území obce Kvilda. Změny byly posuzovány od roku 1837 z mapy stabilního katastru až po současnost z leteckých snímků z roku 1949, 1973 a 2008. Vývoj změn byl pozorován u zemědělských ploch, lesních ploch, komunikace a zástavby. Socioekonomické faktory byly vybrány takové, u kterých se dala vytvořit řada kontinuity. Vybrán byl vývoj v počtu obyvatel a v počtu domů. Informace byly získány z obecních kronik a literárních zdrojů. V praktické části jsou uvedeny důvody změn a výsledky zpracovány v grafech. Funkce Šumavy se za posledních cca 100 let výrazně změnila. Původní horské zemědělství s převážně pasteveckým charakterem a extenzivním chovem dobytka, doplněné o práci v lesním průmyslu, se po roce 1950 proměnilo v částečně uzavřenou oblast a následně doplnilo cestovním ruchem.

Klíčová slova

obec, historie, vývoj zemědělské plochy, socioekonomické faktory, Kvilda

Abstract

The goal of the thesis was to display landscape changes and some selected socioeconomic factors in the cadastral area of the Kvilda village. The changes were expertised on the basis of the stabil cadastral map from 1837 until the present - on the basis of the air photos which were taken in 1949, 1973 and 2008. The development of the changes was observed on agricultural areas, forest areas, freeways and in build-up areas. Socioeconomic factors were selected on the basis of the possibility to make a line of the continuity. The development of the number of population and the number of houses was chosen.

Information was brought out from municipal chronicles and literary resources. Reasons of changes and outputs processed in graphs are presented in the practical part of the thesis. The function of the Šumava Mountains has been changed during last 100 years. After 1950, original mountain agriculture with mainly pastoral character and extensive stock raising completed by the work in the forest industry were changed into a partly closed area with the minor tourist industry.

Key words

village, history, development of agricultural area, socioeconomic factors, Kvilda

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	LITERÁRNÍ PŘEHLED	8
2.1	ŠUMAVA - pojem a název	8
2.2	Vývoj osídlení Šumavy	9
2.3	Obec Kvilda	15
2.3.1	Shrnutí vývoje názvu lokality a obce	15
2.3.2	Vývoj obce Kvildy	15
2.3.3	Kvilda po roce 1989	18
2.4	Zlatá stezka	18
2.5	Zemědělství	20
2.5.1	Zemědělství na Šumavě	20
2.5.2	Zemědělství v obci Kvilda	24
2.6	Lesnictví	24
2.6.1	Lesnictví na Šumavě	24
2.6.2	Lesnictví v obci Kvilda	26
2.7	Legislativní ochrana Šumavy	27
2.8	Lidová architektura	28
3	MATERIÁL	31
3.1	Šumavská oblast - Kvilda	31
3.2	Horopis	31
3.3	Geologie	32
3.4	Geomorfologie	33
3.5	Pedologie	33
3.6	Klima	34
3.6.1	Teplota vzduchu	35
3.6.2	Srážky	35
3.6.3	Sněhová pokrývka	36

3.7	Hydrologie	36
3.8	Chráněné území	38
3.9	Rostlinstvo	38
3.10	Živočichové	39
4	METODIKA	40
4.1	Socioekonomické faktory	40
4.1.1	Počet obyvatel	40
4.1.2	Lesní výroba	41
4.1.3	Zemědělská výroba	41
4.1.4	Cestní síť	41
4.2	Mapové podklady	41
4.3	Zpracování mapových podkladů	42
4.3.1	Georeferencing	42
4.3.2	ArcCatalog	43
4.3.3	Digitalizace	43
4.3.4	Mapy Layout View	44
4.4	Vyhodnocení mapových podkladů	44
5	VÝSLEDKY A DISKUZE	45
5.1	Vývoj počtu obyvatel a domů	45
5.1.1	Rozdělení obyvatel v jednotlivých letech a počet domů	49
5.1.2	Rozdělení dle jednotlivých osídlených částí obce	50
5.2	Vývoj lesní plochy	51
5.3	Zemědělská plocha	55
5.3.1	Louky a pastviny	55
5.3.2	Orná půda	58
5.4	Komunikace	60
6	ZÁVĚR	61
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
8	PŘÍLOHY	71

1 ÚVOD

Pro zpracování diplomové práce byla zvolena obec Kvilda, kde byl pozorován vývoj katastrálního území v letech 1837, 1949, 1973 a 2008. Katastrální území leží v bývalém okrese Prachatice. Území a obec má velmi bohatou historii a nejen z těchto důvodů byla vybrána tato obec, která je nejvýše položená v Čechách (1 065 m n. m.). Obec leží v centrální části Šumavy. Tato část od roku 1991 patří do území Národního parku Šumava.

Obec vznikla mezi prvními v takto vysokých nadmořských výškách. Nejdříve se zde vytvořila osada, která se pomalu rozšiřovala u Zlaté obchodní stezky až po obec, ve které byla zastoupena všechna řemesla.

Osídlení na Šumavě bylo a je ovlivněno krajinou a klimatickými podmínkami. Horská krajina pustých lesů byla osídlena již na přelomu století Kelty, kteří zde těžili zlato. První písemné zmínky o trvalém osídlení pochází ze 14. století. Od té doby byl člověk a jeho sídlo ovlivněno mnoha faktory. Velké změny a převraty v osídlení a vývoji zemědělské a lesní plochy měly za následek jednotlivé klimatické a větrné katastrofy, které se v těchto polohách často vyskytovaly. Také jednotlivé vývojové etapy v historii přinesly změny. Mezi tyto období můžeme zařadit období, kdy se vyskytlo mnoho pil na zpracování dřeva. Dalším významným fenoménem bylo sklářství, které ovlivnilo porost dřevin na Šumavě. Nejvíce změn proběhlo v období světových válek a po nich.

Vývoj osídlení úzce souvisí se zemědělským obděláváním blízké plochy okolo lidského sídla. Zemědělství se měnilo spolu se strukturou obyvatelstva a s nároky na ni. Krajina se měnila od pustých lesů přes zemědělsky obdělávané kulturní pozemky až po částečně obhospodařované a sukcesní louky v Národním parku Šumava. Na území parku začínají vznikat i lesní plochy, které se nazývají bezzásahové.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 ŠUMAVA - pojem a název

Nejstarší dochované písemné zprávy o dnešním území Šumavy pochází již z 1. století našeho letopočtu, kdy C. Tacitus uvádí první známý název hraničního pásma hor na česko-bavorském pomezí “Sylva Hercynia” (Hercynský neboli Černý les). Další název pro toto horstvo najdeme ve známé Kosmově kronice z roku 1040, a to “Sylva Bohemica” (Honner, Prokopová, 1991).

Nejstarší doklad zeměpisného pojmu a jména Šumava se zachoval v prameni vzdáleném našemu domácímu prostředí, totiž ve spise Antonia Bonfiniho o uherských dějinách (*Retum ungaricarum decades quatuor*), vydaném v Basileji r. 1568. Bonini tam uvádí názvy Sudety a Šumava (*Sumaua sylua*) v tom smyslu, že první z nich souhrnně označuje všechna horstva na s. hranici Čech a druhý stejným způsobem všechna horstva na j. hranici, takže oběma názvům je dán nepoměrně širší rozsah, než jaký jim obvykle přísluší v novodobém fyzicko - geografické literatuře (Záloha, 1984). Podle Stránského jsou Čechy na všech stranách obstoupeny horami, jimž se říká Sudety a les Gabrétský neboli „jak jej někteří našinci po šumu větru domácím lidovým výrazem nazývají Šumava“ (v orig. *Sumawa*) (Záloha, 1972). Roku 1679 píše Bohuslav Balbín v *Miscellaneích*, že se Gabrétský les česky jmenuje Šumava, zároveň však dává oběma názvům nečekané a zcela neobvyklé územní rozpětí od Chebska až k městu Sušici (Záloha, 1984). V 18. a místy ještě v první polovině 19. století se pohoří označovalo jako Kašperské Hory. Za původce této nepřesnosti lze považovat mapu Mořice Vogta z roku 1717, kde se označení objevilo poprvé. Přejaly ho některé pozdější práce a J. A. Tundra ho v zeměpisné práci z počátku 19. století chápal jako synonymum pro Šumavu. Vogtovo označení zaniklo teprve v souvislosti s rozvojem fyzické geografie a českého odborného pojmosloví; na samotné Šumavě se pravděpodobně nikdy neužívalo (Vondruška, 1989).

2.2 Vývoj osídlení Šumavy

Pošumavská oblast s pahorkovitými, méně úrodnými polohami na sev. obvodu a pásmem horských hřebenů na jihu nebyla pro pravěkého člověka, závislého ve velké míře na přírodních podmínkách, ideální končinou (Záloha, 1972). Ojedinelé nálezy z období pozdního paleolitu, mladší doby kamenné, mladší doby bronzové i starší doby železné. Například ve starší době bronzové se osídlení posunulo hlouběji do šumavského podhůří především podél toku řeky Vltavy a Volyňky (Anděra, Zavřel, 2003). V počínající době železné se na Šumavě objevuje řada pravěkých hradišť. Zajímavé je jejich umístění, které nemá vždy přímou souvislost s hlavními liniemi komunikací, využívanými již v předcházejících obdobích pravěku (Albrecht, 2003).

Keltové objevili jako první zlatonosnost šumavských řek a koncem doby laténské (1. stol. př. n. l.) postupovali při rýžování zlata proti proudu šumavských řek Otavy a Volyňky do Šumavy. Pravděpodobně už tehdy existovaly první příležitostné stezky přes Šumavské pláně do Podunají, zprostředkující dálkový obchod s výrobky keltských dílen (Albrecht, 1979).

Šumavské horské přechody byly zřejmě využívány i v době římské a v raném středověku. Řada archeologických nalezišť (pohřebiště v Sušici a areál z 9. - 10. století ve Starých Prachaticích) dokládá postupnou proměnu sídelní struktury raného středověku na rozhraní Šumavy a jejího podhůří (Albrecht, 2003).

V době, kdy naši zemi osídlili Slované, značně zesílilo osídlení Doudlebska. Ze starých sídelních území však záhy směrem k horám vybíhaly souvislé pásy osídlení, především podél důležitých cest. Nejvýrazněji to lze pozorovat v Pootaví, kde osídlení záhy proniklo až za nynější Sušici a již v 11. stol. tu vesnice břevnovského kláštera vyznačovaly směr stezky, která spojovala Pootaví a Podunají (Záloha, 1984). Na pozdější prosperitě tohoto kraje se v nejstarší minulosti určujícím způsobem podepsalo rýžování zlata z náplavů Otavy a jejích přítoků (Horpeniak, 2007). Dolování zlata probíhalo v okolí Kašperských Hor, povrchové rýžování zlata na zlatonosných potocích i ve vyšších partiích Šumavy (např. podél Křemelné, Prášílského potoka, Vydry a v oblasti Kvildy (Albrecht, 2003). Dodnes viditelné pozůstatky po rýžování (sejpy) podél Otavy, Volyňky, Vydry a Blanice svědčí o tom, že těžba byla zřejmě dobře organizovaná a dosáhla značného rozsahu (Anděra, Zavřel, 2003).

Slovo sejp - sejpy (z německého „Sejfem“) označují nerostné nánosy, z nichž byly vybírány drahé kovy. V oboru archeologie je sejpem míněn kupovitý nebo protáhlý pahrbek - odval, vzniklý navršením písku, oblázků a jílu vykopaných z říčních náplavů hloubením rýžových jam (Horpeniak, 2006).

O vývoji oblasti až do konce 12. století jsou však pouze kusé písemné zprávy a také archeologických dokladů je poskrovnu. V šumavském podhůří v té době existovala již poměrně hustá síť zemědělských osad, formovaly se zárodky tržních středisek a pomezními hvozdy směřovaly k jihu obchodní stezky (Vondruška, 1989). Zemědělské vesnice a osady, které rostly v souvislosti s rýžováním a dolováním zlata, sledovaly tok řek a potoků a vyhýbaly se vysokým zalesněným kopcům (Anděra, Zavřel, 2003).

Zemědělská půda, nejvýznamnější výrobní prostředek feudalismu, však nezůstala dlouho ve výhradním vlastnictví přemyslovských knížat. Pro urychlení kolonizace rozdávali čeští panovníci velké plochy neobdělávané země světským i duchovním feudálům, členům svých družin, klášterům a kapitulám, aby je odměnili za jejich věrné služby (Kuklík, 1984). Koncem 12. století se církev stala hned po českém knížeti největším feudálním vlastníkem půdy v Pošumaví (Anděra, Zavřel, 2003).

Konfigurace terénu ovlivnila do značné míry vývoj území i po stránce národnostní. Nejstarší stopy německých kolonistů v Pošumaví - již ve 12. stol. - jsou právě v těchto místech, kde horský a lesní val oddělující Čechy od Bavor byl mohutnější: v Sušici, která patrně již ve 12. stol. patřila bavorským hrabatům z Bogenu (Záloha, 1983).

Na utváření krajiny se pak podílel člověk svou činností zhruba od konce 12. století, kdy církve a šlechta kolonizovaly nepřístupná místa Šumavy (Valenta, Kadoch, 1996). Ve 13. a 14. století zasáhla Šumavu, stejně jako řadu dalších krajín v Čechách, velká kolonizační vlna. Tentokrát se na ní nepodílela jen církve, ale také četní světské feudálové (Vondruška, 1989). Středověkou kolonizací byla první etapa osídlování Šumavy v podstatě dokončena. V podhůří vznikla poměrně hustá síť větších i menších vesnic, u obchodních cest se zformovala prosperující městská střediska, osídlení dosáhlo středních poloh a v ojedinělých případech pronikly skupiny osadníků dokonce i výše do hor do pohraničního pásma (Anděra, Zavřel, 2003).

Určité výhody museli dostávat i noví kolonisté, kteří osadu budovali, jinak by se k tak obtížné akci vůbec nepodařilo lidi shromáždit. K hlavním výhodám patřilo zlepšení právního vztahu poddaného k půdě, která přešla do jeho dědičného užívání (tzv. emfyteutické právo). Musel sice vrchnosti odvádět sjednaný plat, nesměl však být ze statku vyhnán a hospodářství po jeho smrti přebíral některý ze synů. Z dočasného „nájemce“ se tak stal na rozdíl o dřívějších držitel usedlosti (Vondruška, 1989).

Agrární kolonizace změnila výrazně tvářnost obydlené jihočeské krajiny. Rozdrobila lesní komplexy a přispěla k devastaci lesů v okolí sídlišť. Zachovala v názvech tratí a vesnic celou řadu údajů prokazujících orografický ráz (Hůrka, Údolí, Rovné, Kamenná, Jílovice), původní dřevinné porosty (Borová, Buková, Jelmek, Lipka, Lštění), profese osadníků (Kovářov, Oráčov, Krejčovce, Lopatná) nebo jména zakladatelů, resp. majitelů osad (Benešov, Boršov, Jankov, Jaroškov, Zvíkov) (Jelínek, 2005). Kolonizace lesní půdy neustala, i když probíhala v menším rozsahu než dříve. Až do 14. století bylo hlavním rysem zakládání celých vsí, nyní převládalo rozšiřování zemědělského půdního fondu již existujících obcí. S tím souvisel i extenzivní rozvoj obilnářství; ve snaze zvýšit příjmy ze zemědělství obdělávali rolníci co největší plochy polí, neboť při nízké technické úrovni to byl jediný způsob zvýšení úrody. Kromě zvětšování polí dělili rolníci půdu a stavěli nové chalupy (Vondruška, 1989).

Do r. 1500 dochází k zahuštění sídelní sítě v předpolí Šumavy a k její stabilizaci. Kolonizace měla charakter zvyšování integrity osídlení, postupné intenzifikace hospodářských činností a plošně rovnoměrného sídelního zatížení. Středověké osídlení, ač jakkoliv zasáhlo do hloubky, neovlivnilo krajinný ráz vyšších partií Šumavy (Plán péče Národního parku Šumava, 2000).

Zemědělsky využívaná lesní plocha poskytovala lidem obilí (žito, ječmen méně pšenice), luštěniny a brambory, pro zvířata oves, proso a brukev; křen a zelenina rostla na zaplocené zahrádce za usedlostí. Přestože ani len, ani konopí nemohlo nikdy chybět v dosahu sklárny, hlavní zájem vždy patřil napořád porostům travním, které měly zajistit dostatek sena pro dobytek na dlouhou zimu (Jelínek, 2005).

Období třicetileté války však znamenalo velký hospodářský úpadek i na Šumavě - prudce poklesl obchod i výroba, velké plochy zemědělské půdy se přestaly obdělávat, města a vesnice byly vypalovány a řada z nich zcela zanikla.

Rozsáhlé oblasti se doslova vyliadily. Řada panství i na Šumavě byla prodávána, darována či zastavena cizincům. Všechny vrchnosti se po třicetileté válce snažily rychle obnovit normální hospodářský život a s tím souviselo i úsilí o doplnění počtu obyvatel. Nové složení feudálních vlastníků půdy negativně ovlivnilo národnostní vývoj Šumavy, protože s sebou mělo příliv kolonistů z Rakouska i z Bavorska, který zásadně změnil národnostní strukturu Šumavy (Anděra, Zavřel, 2003).

Největší nápor germanizace přišel v 16. - 18. stol., jak uvádí Zálaha (1972). Tato kolonizace vycházela z české strany hvozdu, ale byla téměř výhradně německá. Již před třicetiletou válkou se silně odcizilo i okolí Kašperských Hor, ale odlehlý kout mezi Stachy a Vimperkem a jeho jižního okolí vykazovaly ovšem již hojně stop poněmčení a oblasti odtud dále na jihovýchod, už ve středověku zasažené německou kolonizací, byly germanizovány až po Prachatice a Český Krumlov a odtud na sever v rozptýlené diaspoře až po České Budějovice. Národnostní poměry vytvořené v 17. století se příliš nelišily od pozdějšího stavu v 1. polovině 20. století (Anděra, Zavřel, 2003).

Zkušenosti, že dřevo lze upravit pilířováním v topivo o vysoké výhřevnosti, rozvinuly na Šumavě etapu dalšího zalidňování s názvem „kolonizace průmyslová“. V této osídlovací fázi lze rozeznat dvě podoby v čase vzájemně se prolínajících pralesních exploatací, a to:

1. bezděčně pustošivou „kolonizaci sklářskou“, která od 14. do 18. století připravila toulavou těžbou Šumavu o druhovou pestrost, ochudila izolované partie nesmíšených smrků o zpevňující složku jedlí a na velké části lesní rozlohy otupila přirozený meliorační vliv listnáčů, zejména buku, klenu a jeřábu.

2. záměrně exploatační „kolonizaci dřevařskou“, která v 18. a 19. století pralesy rozčleňovala na menší celky, tyto pravidelně mýtily pruhovými holosečemi po spádnících shora dolů nebo od východu k západu. Při tom nahrazovala tré směsí dřevin a podrost keřů hmotově sice bohatším, jenže ke škodlivým vlivům receptivnějším smrkem (Jelínek, 2005).

Rozprodávání královských majetků vrcholící v první polovině 18. století je spojeno s následným zakládáním nových sídel, ale i s bezohledným kácením lesů (Hubený, 2005). Novověká kolonizace proběhla na konci 18. století. Vedle skláren se rozvíjí zemědělství, graduje exploatace dřeva z pohraničních lesů, která trvá celé

19. století. Znamenala zásadní průnik nových obyvatel do dosud neosídlených částí hvozdu. Tento průnik byl způsoben především změnou majetkoprávních vztahů, rozvojem sklářství, zemědělství a moderněji pojímaného lesnictví a dřevařství. Tato kolonizační vlna dala vzniknout dodnes existující sídelní struktuře, která se dále rozvíjela a stabilizovala až do 2. světové války (Hubený, 2004).

Podle Anděry a Zavřela (2003) osídlování Šumavy bylo na přelomu 18. a 19. století téměř dokončeno - bylo dosaženo horní hranice, která nebyla ani v pozdějších letech překročena. Vzniklá síť osad přetrvala bez výraznějších změn až do 20. století. V první polovině 19. století však docházelo k odlivu obyvatelstva, a to především v důsledku zaostávání zemědělské výroby a úpadku domácí výroby a manufaktury. Faktorem zůstává, že Šumava z poměrně významného kraje klesla po třicetileté válce postupně na jeden z nejchudších a nejzanedbanějších koutů nejen na jihu a jihozápadě Čech, ale v celé zemi.

Na počátku 20. století bylo území hustě protkáno mozaikou sídel a roztroušených samot. Obyvatelstvo se živilo převážně dřevařstvím, zemědělstvím, doznívajícím sklářstvím a obchodem (Albrecht, 2003).

Hospodářská krize zcela zastavila její hospodářský vývoj. Od těchto let se osídlení prakticky nerozvíjelo, ba naopak. Četné provozy mlýnů, hamrů, pil, skláren a dalších zanikly (když pomíneme tragédie požárů, což postihlo např. prášilkou papírnu). Do této situace pak přišel zábor Sudet v roce 1938, vznik protektorátu (1939) a postupné vylidňování mužské populace, neboť Hitler „odměnil“ své sudetské soukmenovce a určil je coby potravu pro děla u Stalingradu či v Normandii. Šumava na mnoho desetiletí zmrtvěla a postupně se její tisíciletá struktura rozpadla (Fibich, 2009).

Po 2. světové válce dochází k velkým přesunům obyvatelstva především pro odsun Němců a novým osídlováním pohraničí. Do bývalých německých vesnic se stěhují Češi z vnitrozemí, Slováci, slovenští reemigranti z Maďarska a Rumunska, Češi z Volyně a cikáni. Rozptýlené samoty i některá odlehlá místa nebyla osídlena a zanikla (Záloha, 1972). Následovalo období tzv. studené války, kdy bylo zřízeno hraniční pásmo a vojenské výcvikové prostory. To bylo ve většině případů spojeno s vysídlením zbylého obyvatelstva a s likvidací stávajících sídel, která byla vytlačena do vzdálenosti min. 8 - 10 km od státní hranice, v podstatě na úroveň kolonizace z 15. a 16. století (Albrecht, 2003).

Odsun německého obyvatelstva vytvořil předpoklady pro jednu z největších změn v poválečných dějinách Československa. Od základu změnil jak celkovou národnostní strukturu obyvatelstva regionu, tak v konečném důsledku i tvářnost krajiny, neboť staré vazby byly zpřetrhány a bylo na nových osadnících, do jaké míry se dokázali vypořádat s jím neznámou krajinou, kterou osidlovali, nakolik s ní srostli a našli v ní svou novou identitu (Anděra, Zavřel, 2003).

V tomto období také v důsledku tzv. studené války došlo na Šumavě k vytvoření hraničního pásma a vojenských újezdů. V tomto prostoru byla stávající sídelní struktura prakticky zlikvidována. To vše mělo výrazný vliv na utváření vlastní sídelní struktury i navazujících činností, paradoxně pak i na přírodní prostředí (Plán péče Národního parku Šumava, 2000).

Zatímco na začátku druhé poloviny 20. století Šumava sloužila jako zdroj přírodních zásob (dřevo, rašelina, zemědělské produkty), od 60. let díky svému jedinečnému přírodnímu charakteru nabývala stále většího významu pro rekreaci (mimo hraniční pásmo a vojenské újezdy). Na konci 20. století, zejména po vyhlášení Národního parku Šumava v roce 1991, můžeme pozorovat snahu o znovuosídlení některých částí Šumavy a o všestranné rekreační, sportovní a turistické využití. Některé z plánovaných aktivit jsou však v rozporu s cíli ochrany přírody jak v národním parku, tak v cenných částech CHKO (Albrecht, 2003).

V roce 1991 probíhalo sčítání obyvatel. Podle údajů z této doby bylo na území NP Šumava 36 různě velkých sídelních útvarů, které byly spravovány 7 obcemi uvnitř NP Šumava a 4 obcemi na jeho hranici. V obcích uvnitř NP žilo 877 obyvatel. Hustota obyvatel v NP nepřekračovala 1,3 obyvatel na km². V případě započítání do stavu i obcí, kterými prochází hranice NP, byl souhrnný počet obyvatel v roce 1991 roven 2027 (Plán péče Národního parku Šumava, 2000).

2.3 Obec Kvilda

2.3.1 Shrnutí vývoje názvu lokality a obce

- 1345 V darovací listině krále Jana Lucemburského **Geulde** („...nemus illud, quod vulgariter Geulde vocatur, situm retro Reichenstein..“).
- 1383 Listina ze dne 21. 4. 1383 - hraniční spor mezi johanity a Kašperskými Horami („... klášterní statky **Philde...**“).
- 1569 Zemské desky - ves celú welkey zdikow - ves **Kwildy**.
- 1654 Berní rula - **Kwilda pod Čžernými Horami**.
- 1720 Müllerova mapa - **ausser Gefild** (ležící na vyznačené soumarské cestě tzv. Der Guldene Steig - Zlatá stezka).
- 1736 Mapa české cesty zpracovaná Josephem Hasem - **das Ausseregföl**.
- 1848 František Palacký: Popis Království českého - **Kwilda**.
- 1854 Úředně Kvilda - něm. **Aussergefeld** (Vávrová, 2005).

2.3.2 Vývoj obce Kvildy

Hraniční hvozd patřící královské koruně a tvořící přirozenou hranici česko-bavorskou byl původně prakticky neprostupný. Zatímco šumavské podhůří bylo na konci 1. tisíciletí už poměrně hustě osídleno, hraniční hvozd ve vyšších polohách zůstával pustý (Vávrová, 1999). Dlouho byl královským majetkem zastavovaným různým šlechticům. Jihovýchodní část pohraničních hor v povodí horní Vltavy věnoval král Přemysl Otakar II. v polovině 13. století svému oddanému a věrnému služebníku Purkartu z Janovic (Vávrová, 2005).

Vilém Bavor ze Strakonice daroval strakonickému konventu maltézských rytířů Velký a Malý Zdíkov (dnes Zdíkovce) a Branišov s farním podacím právem, lesy a horami, mlýny, rostlinami, pastvinami a pozemky na zboží zdíkovském „pod lesem“. Vilém Bavor získal toto panství od pánů z Janovic, kteří byli pány Vimperka. Zdík z Janovic, pravděpodobný zakladatel Zdíkova, je zaznamenán v listinách zemského soudu roku 1295. Celé území jaksi přirozeně navazovalo podél obchodní stezky k jihozápadu na masiv centrální Šumavy, a tak život na Kvildě zřejmě souvisel se vznikem a existencí Zdíkova (Hubený, 2006).

Léta páně 1345 dne 23. května dal Jan Lucemburský synům píseckého správce panství Ondřeje velkolepý dar, což potvrdil královským listem. V listě se pravilo, že les Kvildy zvaný, za Rejštejnem ležící, se jim do držení dává, a to i s užitky kovů, budou-li nalezeny (Doležalová, 2005). Tento dokument nám mj. dokládá i pro 14. století výskyt a pravděpodobně i těžbu stříbra, které se tu často objevilo v křemité rule spolu se zlatem (Horpeniak, 1980). Ondřej a jeho synové tehdy zřejmě zahájili rýžování zlata na Jezerním potoce. Jiný důvod jejich zájmu o tuto oblast lze v dobách před vznikem kvildské větve Zlaté stezky těžko najít (Vávrová, 1999). Na důležitosti jí přidala Horní Zlatá stezka, kterou nechal Karel IV. vytyčit v roce 1356. Stezka vedla z Pasova do Kašperských Hor a vinula se územím Kvildy (Doležalová, 2005). Ke vzniku dnešní Kvildy jako celní a strážní osady došlo nejspíše až v 15. nebo v 16. století (Horpeniak, 2006).

Zápisy v zemských deskách uvádějí v roce 1569 - „...ves celú welkey zdikow... ves Kwildy...“, což je první známý případ použití tohoto českého názvu a také nejstarší přímý písemný doklad o existenci obce. Trvalé osídlení Kvildy patří ke kolonizační vlně 16. století (Vávrová, 2005). Podle zápisů v zemských deskách z druhé poloviny 16. století patřila část obce k panství Velký Zdíkov (Horpeniak, 2006).

V berní rule z roku 1654 je ves nazývána Kvilda pod Černými horami. Měla jen 6 osdlých, živících se dobytčářstvím a soumařením. I její vznik je zahalen tajemstvím. Ležela zřejmě na trase staré obchodní stezky směřující z Prácheňska a Strakonicka k Dunaji (Strakonicko mělo ve směru na Pasov k dispozici východnější trasu přes Vimperk a Strážný) (Hubený, 2006).

Zánik obchodu se solí na počátku 18. století však vedl k úpadku obchodního významu Horní Zlaté stezky a následnému zpomalení rozvoje obce. V polovině 18. století vstupuje na scénu přímo v katastru obce nový fenomén - sklářství. Zvyšuje se

přírůstek obyvatel, rozvíjí se různá řemesla, z nichž mnohá svým významem daleko přesahují hranice Kvildy. Zároveň je rozšiřována obec. V Roce 1771 je ve Kvildě 55 domů a 450 obyvatel (Vávrová, 1999).

Kromě sklářství se tady dařilo „dřevěnému chlebu“. Nejen, že se v bohatých lesích těžilo kvalitní dřevo, ale narůstal i průmysl k jeho zpracování a měli tu i vlastní pilu. Dřevo zpracovávali i chalupníci podomácku (Doležalová, 2005).

Na konci 18. století začala vlna dalšího osídlení, a tak postupně vznikaly v okolí nové osady: Hamerské Domky (1786), Hraběcí Hut' (1802), Vilémov (1843) a Lesní Domky (1876), které časem s obcí splynuly (Reichardtovi, 2004). Část roubených chalup na začátku obce se jmenuje Vilémov - po majiteli loveckého zámečku Wilhelmu Wurmbrandu Stuppachovi (Martan, Předota, 2004).

Na východní straně obce si hrabě Vilém Wurmbrand postavil v 19. století dvoupatrový dřevěný zámek ve švýcarském stylu Wilhelmswald s kaplí Blahoslavené Panny Marie Pomocné a parkem. Zámek vyhořel na konci 19. století a nebyl obnoven, dodnes se ale zachovaly základy (Berndhardt, Jelen, Mazný, 2007).

V noci 22. července 1876 vyhořela pila Josefa Strunze a v důsledku toho lehlo popelem celé obydlí - obytný dům, pila, mlýn, hospodářské budovy, jakož i protější bývalá stará celnice a sousední budovy č. 46 a 47 (Schuster, 1990).

V roce 1889 v noci z neděle 7. na pondělí 8. července vypukl v domě č. 27 obchodníka Bernarda Rotha požár. Oheň zachvátil 18 domů, dále nově postavenou školu, shořel i dřevěný kostel. Celkem 41 rodin zůstalo bez přístřeší a přišlo o veškeré své jmění (Vávrová, 2005).

Na přelomu 19. a 20. století, kdy význam Kvildy kulminoval, nabyla střední část vsi rázu městečka, přestože Kvilda městský statut nikdy nezískala. V této době zde fungovala řada živností a průmyslových (převážně dřevařských) podniků, ve vsi bylo centrum rozsáhlé farnosti a dvě školy (německá a česká) (Pešta, 2004).

Roku 1921 proběhlo první sčítání v ČSR s tímto výsledkem na celém obecním území: ve 122 domech žilo 1 146 osob, z toho 11 Čechů (z toho Kvilda 923, Vydří Most 132, Františkov 91). 1. prosince 1930 bylo druhé sčítání lidu. Obec spolu s Vydřím Mostem a Františkovým měla 150 domů a 1 128 (-18) obyvatel, z toho 34 Češi. 18 osob představovalo vycestování vzhledem k uzavřené františkovské továrně (Schuster, 1990).

Od doby velké hospodářské krize význam Kvildy zvolna upadal. Úpadek vyvrcholil tragickými událostmi druhé světové války a odsunem většiny původního

obyvatelstva. Následné zřízení rozsáhlého pohraničního pásma v 50. letech 20. století přineslo umrtvení života v této pohraniční obci. Později byla naštěstí Kvilda z pásma vyjmuta, takže ji nepostihl osud blízké vesnice Knížecí Pláně, která byla v době totality zcela zlikvidována (Pešta, 2004).

2.3.3 Kvilda po roce 1989

Zatímco před druhou světovou válkou byla Kvilda důležitým hospodářským a kulturním centrem, dnes je střediskem turistů a přátel Šumavy. Celé katastrální území leží v Národním parku Šumava, vzniklém v roce 1991 (Vávrová, 2005).

Ke dni 31. 3. 1999 žije ve Kvildě 169 trvale hlášených osob, z toho 17 dětí do 15 let. Je zde 21 trvale obydlených rodinných domků, 33 domů chalupářů a 6 budov s celkovým počtem 49 bytů (Vávrová, 1999).

Ke dni 1. 1. 2005 žilo ve Kvildě 173 trvale hlášených osob, z toho 27 dětí do 15 let. Je zde 23 rodinných domků trvale osídlených, 33 domů chalupářů a 6 budov s celkovým počtem 49 bytů (Vávrová, 2005).

2.4 Zlatá stezka

V období vrcholného středověku byl pohraniční les téměř neprostupný; tím není samozřejmě řečeno, že tato oblast zůstávala pralesem lidskou nohou nedotčeným. Šumava, tato přírodní bariéra, byla protkána řadou stezek, jejichž výhodné trasy svědčí o tom, že lidé znali dobře terén i v nejdlehlších částech lesů (Vávrová, 2005).

Přes pohraniční hvozdy vedly však už od pravěku obchodní cesty, které se ve středověku staly zemskými stezkami. Zpočátku to byly jen úzké pěšiny, místy zpevněné kameny nebo kulatými trámcí, ale už na konci románské doby počátkem 13. století se postupně přecházelo k silničkám, po nichž mohly jezdit dvoukolové i čtyřkolové vozy (Kuklík, 1984). Soumarské výpravy k nám přivážely po vyšlapaných cestách drahé látky, sůl, víno a koření a od nás vyvážely obilí, dobytek, kůže, pryskyřici, med a slad. Podél těchto cest vznikaly na odlesněných plochách oddechové osady, kde bylo možno sobě i koním (soumarům) dopřát

oddechu, nakrmit je a náklady přerovnat, najíst se, případně i přenocovat (Jelínek, 2005).

Systém zlatých stezek se po staletí vyvíjel, ve své podobě měl tři hlavní větve. V různých časových obdobích a doplněné různými spojkami, zkratkami. Tyto hlavní větve vycházely z Pasova a ještě na německé straně se rozcházely různými směry k cílovým městům v Čechách (Praxl, 1965).

- 1) Dolní Zlatá stezka - nejstarší a nejvýznamnější větev, doložená od počátku 11. století. Spojovala Pasov s Prachaticemi přes Salzweg, Straßkirchen, Ernsting, Waldkirchen, Schiefweg, Böhmzwiesel, Fürholz, Grainet, České Žleby, Volary, Blažejovice a Labínské Sedlo.
- 2) Střední Zlatá stezka - doložená od počátku 14. století. Tato větev spojovala Pasov s Vimperkem přes Ernsting, Watzmannsreut, Hinterschmeding, Philippsreut, Strážný, Horní Vlatavice, Kubovu Huť a Solnou Lhotu.
- 3) Horní Zlatá stezka - vznikla v polovině 14. století. Spojovala Pasov s Kašperskými Horami přes Salzgattern, Röhrbach, Harsdorf, Freyung, Mauth a Kvildu. (Kubů, Zavřel, 1994).

Během středověku se na šumavském úseku pohraničního hvozdu mezi Nýrskem a Vyším Brodem vytvořilo 12 stezek, které spojovaly české země s Podunajím (Anděra, Zavřel, 2003). U osady Kvilda se rozdělovala čtvrtá a pátá stezka. Čtvrtá slatinná a pátá kašperskohorská větev (Praxl, 1992).

Slatinná stezka vedla z Pasova přes Hals, Grafenau, St. Oswald a Waldhäuser (soumarská osada vznikla v 17. století) do hlubokých lesů pod horou Luzný a dál již na českém území směrem přes pozdější Filipovu Huť k Horské Kvildě (známa od 16. století), kde se napojovala na kašperskohorskou větev pasovské Zlaté stezky (Anděra, Zavřel, 2003).

Oblastí Kvildy procházela v druhé polovině 14. století tzv. Kašperskohorská obchodní cesta, vycházející z Pasova společně se staršími cestami Prachatickou a Vimperskou. Ve Freyungu definitivně odbočovala z tohoto vějíře dopravních cest a samostatně směřovala přímo na sever přes Kreuzberg, Mauth, Finsterau, pokračovala české pomezí vytvářené Čertovou vodou (Teufelwasser) v prostoru budoucí obce Bučina, pozvolně spadala do Kvildy a směřovala na Horskou Kvildu (Vávrová, 2005).

Dne 5. ledna 1366 oznamuje Karel IV., že „k obecnému užitku našeho území a Koruny české nechal vystavit cestu z Pasova do Čech přes Gewilde“. V listině je tato cesta nazývána silnicí, protože umožňovala dopravu na kupeckých nákladních vozech (Praxl, 1992).

Podle feudálních zvyklostí si proto měšťané zajišťovali své hospodářské postavení královskými privilegii, jež jim dával právo vybírat clo nebo spravovat povinné sklady, jež se někdy vyvinuly v monopol (Kuklík, 1984).

Staré stezky přes Šumavu nebyly významné jen z hlediska obchodu a cestování. Plnily zastupitelnou úlohu v oblasti toku informací a výměny kulturních hodnot. Léta po třicetileté válce znamenala úpadek a nakonec zánik starých obchodních cest, které pak nahradily novodobé dálkové silnice. Přípomínkou dávného ruchu na šumavských obchodních cestách jsou kromě písemností v archivech některé názvy osad a míst také četné stopy v terénu (Horpeniak, 2007).

Když v roce 1659 Ferdinand III. zřídil v Prachaticích solné sklady a sůl ze Solné komory přicházela volně, zatímco na Bavorskou sůl bylo uloženo clo, později byl dovoz soli zakázán. Provoz na této stezce ustal úplně v roce 1692 (Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda 1945-1989).

2.5 Zemědělství

2.5.1 Zemědělství na Šumavě

Zemědělská činnost obyvatel je úzce spojena s jejím osidlováním (Anděra, Zavřel, 2003).

Pozemky k jednomu statku přináležející jsou většinou scelené, zejména souvislé lesní a polní pozemky velkostatků, částečně jsou však rozkouskovány na četné parcely, z nichž nejedna 1¹/₂ - 2 hodiny ode dvora vzdálena jest. Scelování pozemků setkalo by se v horách s velmi značnými obtížemi, ačkoliv zvláště pro zvelebení luk bylo by velmi žádoucí (Zeithammer, 1902).

Pro většinu obyvatel Šumavy, především v horské části, bylo zemědělství spíše vedlejším příjmem, jakýmsi doplňkem ke mzdě za jinou práci. Prameny z 16. století uvádějí, že se i při sklářských hutích zřizovala malá zemědělská hospodářství. Menší políčka měli domkaři, chalupníci, námezdně pracující v lesích a

při těžbě kovů, stejně jako většina domácích výrobků zaměstnaných manufakturou (Vonruška, 1989).

Poblíž každé sklárny nemohlo nikdy chybět zemědělské zázemí. Po vyklučení lesa byla v těsném okolí hutě půda zbavena nežádoucích pařezů, zorána, pohnojena popelem ze spalování větví a křovisek a zvláčena. Drobným sesbíráním kamení byly vyspraveny nerovnosti okolních cest, tvarovaně vyhovující hranáče sloužily k výstavbě pecí nebo při zpevňování svažitých okrajů vrstevnicových vozovek opěrnou zdí (Jelínek, 2005).

Od středověku byl nejobvyklejším způsobem osevu trojhonný systém. Plužiny obce (tj. veškerá zemědělská půda) se rozdělila na tři části (strany). Každý hospodář měl pole rozložena tak, aby každá strana zahrnovala zhruba třetinu jeho orné půdy. Celá obec měla povinnost sít v jedné straně stejné druhy plodin; z tohoto příkazu nebylo vyhnutí. Jednotným plánem osevu se v jedné straně vytvořila velká zatravněná plocha úhoru, na níž se společně pásli dobytek celé obce. Ve druhé straně se sely ozimy a ve třetí jaře (Vondruška, 1989).

S přibývajícím osídlením pralesní krajiny se generacemi vymýcené plochy rozrůstaly a stále větší část lesa byla proměňována na zemědělsky využitelnou půdu, rozkládající se zejména na svazích okolních hor a sahající až k vesnici. Své polnosti si zemědělci ohrazovali zídkami ze sesbíraného kamene - kamennými snosy (Vávrová, 2005).

K zemědělskému hospodářství patřil nezbytně chov domácích zvířat, zejména skotu, který sloužil k zabezpečení provozu hospodářství. Byl hlavní tažnou silou, poskytoval mléko, maso, kůži a mrvu k hnojení. Dobytek byl vyháněn na pastvu ihned, jakmile sešel sníh a objevila se první stébla trávy. Pastva do prvního sněhu, většinou do poloviny října. Sena se sušila v červenci a otavy se sklízely koncem srpna. Pro oblast Šumavy byl typický způsob „lesní pastvy“. V 17. - 18. století byla za povolení pastvy dobytka v lesích vybírána tzv. „pastevní činže“, jež byla v té době vlastně nejvýznamnějším výnosem z lesa (Vávrová, 1999). Na konci 18. století tvořila Šumava s podhůřím díky rozsáhlým pastvinám jednu z nejvýznamnějších oblastí chovu dobytka (Horpeniak, 2007).

Šumavští zemědělci se však neomezovali pouze na chov skotu, i když ten byl vždy převládající a z ekonomického hlediska rozhodující činností. Chovaly se také ovce kvůli produkci vlny, méně prasata a kozy (Anděra, Zavřel, 2003).

Do 18. století převládalo pěstování základních obilovin, především žita a ovsa, které drsné přírodní podmínky snášely lépe než pšenice a ječmen. V menším množství se pěstovaly i luštěniny, len a zelí. Od sedmdesátých let 18. století se rychle šířily brambory (Vondruška, 1989).

Šumavské zemědělství mělo samozásobvatelský charakter, prodej zemědělských přebytků byl spíše nárazový. Záviselo to především na finanční situaci zemědělce, konkrétně na dalším zdroji jeho příjmů. Pokud tento zdroj existoval, zemědělská činnost se omezila pouze na produkci pro vlastní potřebu. Z tohoto postupu byl nejen nízký výnos ze zemědělské půdy, ale i vysoká pracnost a namáhavost při provozování zemědělské činnosti (Anděra, Zavřel, 2003).

Převážná část dřívějších luk a pastvin byla v souvislosti s poválečnou situací oblasti ponechána přirozenému vývoji, popřípadě zalesněna, část ploch byla pomístně zemědělsky obhospodařována, vesměs pastvou či občasným kosením (Valenta, Kadoch, 2006).

Na Šumavě jsou relativně lepší podmínky zejména pro horská hospodářství ve srovnání nejen se stejně vysoko položenými místy v Čechách a na Moravě, ale i přímo v rámci kraje. Je to doznívající vliv alpského fěnu při převládajícím jz. vzdušném proudění, který se uplatňuje nejvýrazněji ve výškách 500 až 850 m (Záloha, 1984). Podstata jeho vlivu spočívá v tom, že proudící vzduch se při stoupání a klesání přes horská pásma otepluje a současně i vysušuje. To i přes poměrně dlouhotrvající zimní období příznivě ovlivňuje vegetaci (Honner, Prokopová, 1991). Další příznivou okolností je i konfigurace terénu. Vedle svažitých půd (hlav. nad 12⁰), kde lze stěží uplatnit mechanizaci, jsou značné výměry zemědělské půdy s mírnějšími svahy až s charakterem náhorních vrchovin, kde je možno uplatnit i těžší mechanizace. Mnohem větší problémem než svažitost je zamokření pozemků, zejména luk, kde uplatnění velkovýrobních technologií činí dnes značné potíže (Záloha, 1972).

V horních oblastech Šumavy, kde bude podíl masného typu skotu převažovat nad dojným typem s kombinovanou užitkovostí (maso, mléko), dochází v současnosti i vlivem státních dotací k převodům orné půdy do trvalých travních porostů za účelem rozšíření plochy pro pastvu a produkci krmiva pro zimní ustájení. To se pozitivně odráží ve viditelném návratu pasoucích se stád hovězího dobytka v šumavské krajině (Anděra, Zavřel, 2003).

Podstata současných výsledků šumavského zemědělství byla dána intenzivním využíváním nejen zemědělského, ale často i lesního půdního fondu, v mnohých případech až do krajnosti. Značná část půdy zde byla přeměněna v zemědělskou (louky a pastviny na ornou půdu), lesy se udržovaly většinou silně pozměněné v důsledku lidské činnosti. Tato činnost však způsobovala nepříznivé a někdy těžko odstranitelné zásahy do krajiny a do životního prostředí (Honner, Prokopová, 1991).

Vysídlení také vedlo k nahrazení pracovní síly velkovýrobními technologiemi s přímým i nepřímým dopadem na přírodní prostředí (způsoby hospodářského lesa, scelování pozemků, větší koncentrace zvířat, meliorace, hnojení, apod.). Podstatná část dosud zemědělsky využívané krajiny byla ponechána bez využití a v současné krajině dokládají dřevinami zarůstající plochy (sukcesí plochy) působení denaturalizačního procesu. Po vzniku NP se předešlý způsob hospodaření jak zemědělského tak lesnického změnil - zemědělství se stává prostředkem k údržbě kulturní krajiny chovem masných plemen skotu, případně produkcí objemových krmiv; lesnictví se stává nástrojem pro dosažení ekologicky stabilnějšího stavu lesních ekosystémů za účelem jejich ponechání autoregulaci (Plán péče Národního parku Šumava, 2000).

V minulosti byly v celé části Šumavy chovány české červinky, což byl skot nenáročný, přizpůsobený skromným životním podmínkám, který byl využíván kromě produkce mléka a masa i k potažným pracím. Již v 17. století došlo ke křížení původního skotu s importovanými plemeny (především bernsko-simentálským skotem dovezeným ze Švýcarska) (Anděra, Zavřel, 2003).

Většina půdy, která zůstala od 50. let ležet ladem, se postupně vlastně mění na půdu lesní. Na mnoha bývalých loukách se nyní vyskytuje sukcesí stádium přibližně 40 let mladého smíšeného lesa, který je výslovně dílem přírody (Krejčí, 1993).

Scelováním pozemků se vytvářely velké půdní celky, bez ohledu na bývalé majetkoprávní hranice i přírodní prvky krajiny. Byly odstraňovány protierozní meze, kamenné tarasy, zídky i snosy, rušily se polní cesty. S rozsáhlými pozemkovými úpravami byly spojeny rekultivace liniové, skupinové i soliterní zeleně v krajině (Skolek, 2001).

Pokud se vrátíme k zonaci v národním parku, pak pro I. zónu přichází v úvahu pouze to zemědělské využití, které bude součástí managementu nelesních

částí I. zóny (např. sušení sena, omezená pastva). Samozřejmě ani ve II. a III. zóně nebude moci nikdo napodobovat přesně současnost. Patrně bude vhodné zkusit opět zavést menší farmy, na kterých by se hospodařilo téměř tradičními způsoby (ve III. zóně). (Krejčí, 1993).

2.5.2 Zemědělství v obci Kvilda

Významnou lokalitou kvildských zemědělců byl výhodně situovaný jižní svah hory Orel, kde bylo usilovnou prací několika generací proměněno celých 80 ha lesa na ornou půdu. O této lokalitě, na níž bylo pěstováno žito, oves a ozimá pšenice, máme zmínku již v roce 1700. Pěstování brambor zde je popisováno již roku 1850 (Vávrová, 1999).

Další zemědělskou lokalitou byl jihovýchodní svah hory Lapka nesoucí název Krautfelder (Zelená pole). Zelí, které bylo krouháno a nakládáno, bylo častou přílohou na chudém stole šumavské rodiny a také jedním z mála zdrojů vitamínu C. Dokonce i na planině vymýcené skláři kolem Tobiášovy hutě se později usadili dřevorubci a zemědělci. Založili zde svá políčka a využívali je až do roku 1946 (Vávrová, 2005).

2.6 Lesnictví

2.6.1 Lesnictví na Šumavě

Šumavské lesy, jež se staly do té míry neodmyslitelnou součástí krajiny, že nakonec daly Šumavě jméno, mají mnohem starší minulost než slatě. Už ve třetihorách zde stávaly smíšené porosty podobné dnešním subtropickým lesům, ale v té době, jak ji známe dnes, se vegetace Šumavy vytvořila až na konci poslední doby ledové a hlavně v době poledové (Kuklík, 1984).

Šumavu nezasáhlo pravěké a raně středověké odlesňování. Entropická tvorba bezlesí se datuje až do 12. a 13. století, kdy nastupuje vrcholně středověká kolonizace (Plán péče Národního parku Šumava, 2000).

Původní směs dřevin smrk - jedle - buk se nazývá hercynská směs. Ta vytvořila většinu šumavských lesů, které bývaly místy pralesem až do 18. století (Anděra, Zavřel, 2003).

Šumavské lesnictví prošlo několika výraznými etapami vývoje, ovlivněnými postupem kolonizace krajiny i vlastnickými změnami. Lesy náležely zprvu králi, šlechtě a církvi a měly funkci lovišť. Časté bylo kácení a klučení rozsáhlých lesních ploch pro získání zemědělské půdy (Záloha, 1984). Později existovaly ještě lesy městské, obecní, nadační a soukromé. Dříví z těchto lesů krylo potřebu jejich vlastníků i zaměstnanců a jenom část přecházelo postupně do prodeje jinam. Spotřeba dřeva rostla úměrně s rozvojem měst, dolů, hutí, skláren i větších staveb (Záloha, 1972). Postupně se dříví stávalo cennou surovinou, což vedlo ke zvýšenému zájmu o hospodaření v lesích a vydání prvních lesnických předpisů (Horpeniak, 2007).

Když v 16. století pokračující kolonizace a rozmach průmyslu měly za následek rozsáhlé holiny a prudké zmenšování zalesněných ploch, nezbývalo jiné východisko, než přikročit k umělému zalesňování, v nárůstu co nejvíce dřevní hmoty. Byly zakládány tzv. výstavky, paseky, kde byly předpěstovány zvláště ty dřeviny, jejich obnova byla žádoucí. Tyto zásahy poprvé, ale nikoliv naposledy, narušily původní zastoupení dřevin z konzumního zájmu (Sedlářová, 2010). První hospodářská opatření k ochraně lesů se objevila v 16. století. V roce 1560 byly vydány na panství Rožmberků Artikule rychtářům a poddaným a jedním z jejich článků byl zákaz pastvy dobytka v lesích pod pokutami. Tento zákaz se opakoval až do počátku 20. století a až do konce 17. století byl téměř jediným znakem péče o les (Anděra, Zavřel, 2003).

Lesní řády byly nahrazovány popisy lesů a předpisy hospodaření podle porostů. V druhé polovině 19. stol. byly vypracovány první lesní hospodářské plány podle tehdy moderních zásad zpravidla na desetileté období. Na Českokrumlovsku a Vimpersku byly lesy poprvé zaměřovány, rozděleny a popsány v letech 1762-1808. Stoupala náročnost na odborné vědomosti lesního a mysliveckého personálu (Záloha, 1984).

Málo výnosné zemědělství nedokázalo obyvatele horských samot a vesniček v podhůří uživit; proto se lidé obraceli k lesům a v nich nalézali to, co jim kamenitá políčka nemohla poskytnout. Poražené klády a nařezaná polena se svážely do údolí a po řekách se splavovaly na vzdálené trhy; nezhálely ani šumavské pily. Pálil se popel a z něj se louhovala potaš k výrobě skla, pro hamry se opatřovalo dřevěné uhlí, zhotovovala se kolomaz (Vondruška, 1989).

Zdroje dřeva byly u měst vyčerpány, a proto se dřevaři stěhovali hlouběji do lesů, čímž přispěli v 18. a 19. století k urychlení kolonizace. V té době tu vznikly dřevařské osady, často ve vysokých polohách Šumavy (například 1720 Srní, kolem roku 1800 Filipova Huť) (Horpeniak, 2007). Teprve racionální hospodaření v 18. století, příliv kolonistů do šumavského lesa a zakládání dřevařských osad přinesly počátek proměn, jež pak vyvrcholily v letech 1873 - 1874, kdy byly šumavské lesy - po předchozích polomech způsobených vichřicí - postiženy kůrovcem. Nově vysazené smrkové lesy totiž porušily přirozené společenství původního smíšeného lesa, takže místo bohatého bylinného podrostu se v nich často setkáme jen s několika nenáročnými druhy, s borůvkou nebo třtinou chloupkatou (Kuklík, 1984).

Většina současných lesů Šumavy byla už v 19. století zakládána jako lesy produkční, s převahou smrkových monokultur. Jenom na území národního parku se dnes nachází přibližně 45 000 ha porostů se značným podílem smrku. Přirozený charakter lesních společenstev byl do značné míry pozměněn dlouhodobým lesnickým hospodařením, proto je výšková vegetační stupňovitost na mnoha místech setřena výsadbou smrkových monokultur nebo odlesněním krajiny (Albrecht, 2003).

2.6.2 Lesnictví v obci Kvilda

V prosinci 1868, mnohem zhoubněji v říjnu 1870 a 20. - 21. října 1872 řádila v našem kraji smršť, která zničila v polesí Prášily, hlavně ale na svazích Černé hory, statisíce vzrostlých stromů, jak zpřeražením, tak i vyvrácením. Tím vznikla na lesích nesmírná škoda (Schuster, 1990). Před vichřicí nastala obleva při teplotě 10-12 stupňů, sníh úplně sešel a rozmrzlá půda nebyla schopna udržet koruny staletých velikánů. Byly vyvráceny celé skupiny i jednotlivé kmeny, zvláště na volné půdě luk a bažin (Erhart, 2009). Dávno porušená rovnováha struktury lesa měla za následek četné rozsáhlé kalamity s nedozírnými škodami. Pro nedostatek pracovníků byli povoláni dřevorubci z Ukrajiny, Korutan, Tyrol a Dalmácie (Sedlářová, 2010). V okolí Kvildy a v revíru Bučiny bylo zaměstnáno asi 300 Italů. Byli to silní a podsadití muži, bydleli v lesních chatách a živili se hlavně polentou (z kukuřice) (Schuster, 1990). V hospodářské evidenci zvíkovského panství bylo za toto období uvedeno celkem 130 599 m³ polomů. Větrné smršti zle poničily krásné lesy, a protože rozlámané a vyvrácené stromy nemohly být včas vytěženy, byly napadeny

lýkožroutem smrkovým. Kůrovcová kalamita se ohlásila s plnou silou v roce 1872 a vrcholila v letech 1874 a 1875 (Vávrová, 2005).

Díky nízkým cenám stavebního dřeva bylo postaveno mnoho nových domů a do mnoha domácností mohl být pořízen nový dřevěný nábytek. Vedle stávajících větších pil vzniklo i několik nových, od Hraběcí Huti až po Františkov (Vávrová, 1999). Dřevěné novostavby vznikaly v Hamerských Domcích, v Hraběcí Huti, ve Vilémově, založeny byly také Lesní Domky podél bučinské silnice. Zemský výbor Království českého uvolnil na stavbu silnic částku 70 000 zl. Za tyto podpory bylo vystavěno mnoho cest, například cesta z Kvildy přes Horskou Kvildu a Zhůří do Rejštejna (Vávrová, 2005).

2.7 Legislativní ochrana Šumavy

Šumava je unikátním přírodním regionem na jihu České republiky, který vyniká rozlohou značně rozsáhlých lesů i v kontextu střední Evropy. Proto zde mohla v druhé polovině 20. století na české i bavorské straně vzniknout velkoplošná zvláště chráněná území. V ČR byla v r. 1963 zřízena CHKO na rozloze 163 000 ha. V r. 1990 byla na území CHKO vyhlášena Biosférická rezervace UNESCO a v r. 1991 Národní park Šumava (NPŠ, o rozloze 68 520 ha), který víceméně pokrývá jádrové území biosférické rezervace. Po celém svém obvodu je NPŠ lemován stejnojmennou CHKO, která tvoří ochranné pásmo národního parku (Vacek, Podrázský, 2008).

V březnu 1986 se v Českých Budějovicích konala regionální evropská konference UNESCO, která mimo jiné doporučila rozšířit síť biosférických rezervací v Československu, kromě jiných i o Šumavu. Biosférická rezervace Šumava byla pak vyhlášena na jaře 1990 (Krejčí, 1993).

Ochranný status kategorie „národní park“ je dán nařízením vlády ČR č. 163/1991 Sb. a zákonem o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. Národní park Šumava je parkem zónovaným. Bližší ochranné podmínky řeší zonace území do tří zón dle stupně ochrany přírody (Valenta, Kadoch, 1996).

Cílem všech opatření v lesním hospodářství národního parku je dosažení přirozené skladby porostů zcela odpovídající danému stanovišti. Lesy na území národního parku se vyhlásí za lesy zvláštního určení, pokud svým charakterem

nesplňují kritéria pro vyhlášení za lesy ochranné. V lesích národního parku se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu zpracovaného v souladu s posláním národního parku (Nařízení vlády, č. 163/1991 Sb.).

Vznikem NPŠ na 40 % plochy PLO v r. 1991 se zásadně změnilo poslání lesů a cíle lesnického managementu oproti hospodaření v minulosti, zaměřeného převážně na produkci dřeva. Nyní je na území NPŠ aplikovaná, vycházející především ze zonace, SLT a současného stavu porostů. Převážná část porostů I. zóny byla ponechána samovolnému vývoji (Vacek, Podrázský, 2008).

Naskytá se otázka, jak by měly lesy v národním parku vypadat. V první řadě, opomeneme-li dlouhodobost vývoje lesa, by měly převažovat přírodní lesy, ať už smíšené nebo jehličnaté v nejvyšších polohách Šumavy. Přírodní lesy, které jsou schopny se reprodukovat, obnovovat bez jakéhokoliv působení člověka. Člověk by zde byl pouze opatrným návštěvníkem - pozorovatelem (Krejčí, 1993).

Národní park Šumava je dnes největším českým národním parkem, ale asi také nejvíce diskutovaným velkoplošným chráněným územím, v němž se zájmy ekonomické a ochranné často a velmi ostře střetávají. Přesto však je Šumava, tak jako řada jiných národních parků, obrovskou šancí celého regionu - pro přírodu samotnou, i pro člověka a jeho zdravý život (Valenta, 2005).

2.8 Lidová architektura

Vzhled šumavských vsí byl utvářen charakterem terénu, dostupným stavebním materiálem, klimatickými podmínkami a komunikačními možnostmi. Podle něj se rozlišují základní typy sídel. Při klasifikaci se řídíme nejen vlastním rozložením usedlostí, ale i jejich vzájemnou polohou, orientací domů ke komunikaci či vodnímu toku a některými dalšími faktory (Vondruška, 1989).

Základními typy sídel na Šumavě a v Pošumaví jsou vsi a městečka. Převážnou část sídel tvořily vsi a osady. Typ sídla ovlivňuje typ domu, respektive usedlosti. Charakter usedlosti určoval druh zemědělské výroby. Původní usedlosti (statky, dvory), byly postupem času doplňovány malými usedlostmi, které si stavěli příbuzní majitelé usedlosti a také ti, kteří na velkých hospodářstvích pracovali jako námezdní síly a měli pouze malé vlastní hospodářství, v pozdějších stoletích

doplňované řemeslnou činností, podomním obchodem, prací v lesích a dalších činnostech (Anděra, Zavřel, 2003).

Horskou část Šumavy charakterizovala méně pravidelná zástavba - rozptýlený typ obce. V důsledku nepravidelností zvlněného terénu stavěli rolníci usedlosti bez jakéhokoli územního plánu, nesnažili se je orientovat k cestě a nerespektovali ani okolní stavby. Obvykle se však snažili, aby usedlost měla kolem sebe dostatek volného prostoru. Proto bývaly i poměrně vzdálené, rozptýlené po svazích a v údolích tam, kde se majitelé zrovna líbilo (Vondruška, 1989).

Pro šumavské pláně je charakteristická velmi specifická forma dřevěné architektury. Převažující přízemní roubené domy s velmi širokými, poměrně nízkými rozložitými polovalbovými či sedlovými střechami (Pešta, 2004).

Zabýváme-li se jednotlivými typy domů, nemůžeme odhlédnout od půdorysného uspořádání celé usedlosti, tvořené přinejmenším domem, chlévem a stodolou, často špýcharem a stájí - to vše v závislosti na velikosti hospodářství daném sociálním postavením majitele. Z tohoto pohledu dělíme usedlosti na jednotné, dvoustranné, třístranné, trojboké, čtyřstranné a čtyřboké. Původní francký dvorec respektuje zásadu „každý účel má svou vlastní stavbu“, což se projevilo tím, že se dvorec skládal z několika samostatných budov (vlastní dům, chlévy, stodola, špýchar) (Anděra, Zavřel, 2003).

Od poloviny 18. století a po celé 19. století byl stavební styl venkovských domů do jisté míry uniformní, protože je stavěly převážně rodiny místních rutinních řemeslníků, kteří měli na zřeteli především maximální účelnost staveb. Druhou příčinou je skutečnost, že Šumava ležela na rozhraní dvou odlišných stavebních vlivů, které představoval roubený alpský dům na severu a středočeské roubené stavení na jihu. Na kontaktu těchto stavebních stylů vznikl „hybridní“ dům šumavský, který využíval přednosti obou typů (Hubený, 2005).

Tradiční šumavský dům je roubený. Hraněné nebo jen částečně opracované trámy tvoří roubené stěny. Pro šumavské domy je ale typická polovalbová střecha krytá původně došky, později pak šindelem. Pod polovalbou se nachází pavlač a za ní suchý skladovací prostor. Nad hřebenem střechy se tyčil komín, který se směrem nahoru zužoval. Velká vstupní síň spojovala světnici, černou kuchyni, stáj, podkroví a sklep. Světnice i u připojovaného výměnku je postavena ze dřeva (Ortmeier, 1992).

Dalším zajímavým fenoménem jsou sklářské domy. Mladší zděné stavby z druhé poloviny 19. a počátku 20. století zpravidla zachovávají charakteristické znaky starších domů roubených - nízké sedlové střechy s pavláčkami ve štítech. Roubená zástavba ovšem v horských podmínkách přežívala dlouho do druhé poloviny 19. století. Renesance dřevěné architektury pak nakrátko nastala ještě v první polovině 20. století. Stavby z tohoto období ale již mají zpravidla charakter běžných obytných domků, ovšem postavených tradičními technologiemi (Pešta, 2004).

Zcela roubených domů se zde nachází velmi málo - jejich dochovaná podoba dokládá kombinovanou výstavbu se zděnou komorou částí nebo postupné přezdívaní, při němž nejdéle odolávala dřevěnou světnici. Domy s navenek uplatněným roubením se budovaly pouze v horských oblastech Šumavy, jinak se sruby zřejmě běžně pokrývaly izolačním „kožichem“ z hliněné mazaniny (Škabrada, 1999).

Jádrem vesnice, dříve nazývaným Ves (Dorf), je ulicovitá zástavba na nízkém návrší nad Hamerským potokem. Zde byla situována většina veřejných staveb - kostel sv. Štěpána, fara, škola, hájovna a další objekty. Severně odtud na břehu Hamerského potoka vznikla později skupina domů zvaná Víska (Dörf), při jihovýchodním okraji nad postupně se zahlubujícím údolím Vltavy chaotické domkařské enklávy Hamerské domky (Hammerhäuser) a Vilémov (Wilhelmswald), u lesa na jižním okraji zástavby pak dnes již téměř zaniklé čtvrti Hraběcí Huť (Grafenhütte) a Lesní Chalupy (Waldhäuser). Kromě tohoto existovala na katastru vesnice řada samot (Pešta, 2004).

3 MATERIÁL

3.1 Šumavská oblast - Kvilda

Kraj: Jihočeský

Bývalý okres: Prachatice

Obec s pověřeným obecním úřadem: Vimperk

Obec s rozšířenou působností: Vimperk

Obec: Kvilda

Velikost katastrálního území: 3 439 ha

Velikost katastrálního území s osadou Bučina: 4 518 ha

3.2 Horopis

Horopisně je soustava Šumavy jedním z nejrozsáhlejších a nejmohutnějších pohoří České vysočiny s velmi rozsáhlým podhůřím. Z hlediska vývoje rozdělujeme pohoří na tři pásma. Pásmo vrcholové nad 1300 m n. m. s rozsáhlými plošinami kolem 1100 m n. m., pásmo 600 - 1000 m n. m. rozčleněné říční erozí a pásmo podhorní s četnými izolovanými hřbety a vrcholy (Vodák, 1977).

V oblasti Kvildských plání dosahují při státní hranici vedle Velké Mokrůvky (1 375 m) nejvyšších výšek Blatný vrh (1 367 m), Špičník (1 351 m), Hraniční hora (1 233), Malá Mokrůvka (1 254 m), Mrtvý vrch (1 254 m) a dále ve vnitrozemí Vysoký Stolec (1 251 m) a Sokol (1 253 m). Dalšími význačnými vrcholy jsou Studená hora (1 302 m), Medvědí hora (1 224 m) a Oblík (1 225 m) (Chábera, 1985).

Nejvyššími horami jižním směrem od obce se tyčí nad obzor Černá hora (1 315 m n. m.) a hora Stráž (1 308 m n.m.). Na západní straně trčí hora Tetřev (1 260 m n. m.), která nese místní název Hanišperk. Hora Lapka (1 171 m n. m.) se rozléhá až k samotné obci svým východním svahem. Za vltavským údolím se zvedá mohutný Stolový hřbet - Tafelberg, vrcholící Vysokým Stolcem (1 252 m n. m.), v historii vytvářel přirozenou hranici mezi panstvím zvíkovským a vimperským. Kruh hor na východě uzavírá Orel - Reiderberg (1 181 m n. m.) (Vávrová, 2005).

3.3 Geologie

Šumava je tvořena dvěma základními geologickými celky. První z nich je moldanubikum, které je označováno středně a silně metamorfovanými horninami. Název je odvozen z latinských jmen Vltavy a Dunaje. U metamorfovaných hornin přiřazují pararuly, migmatity s vložkami kvarcitů, elánů. Tato přeměna prošla ve starohorách působením teploty a tlaku. Moldanubikum pravděpodobně obsahuje nejstarší horniny na našem území. Metamorfované horniny vznikly přeměnou starších segmentů kůry, mezi hlavní patří horniny magmatické. Přeměna hornin probíhala v hloubce 15-80 km pod zemským povrchem. Komplexy tvořené v takovém rozsahu přeměněnými a hlubinnými vyvřelými horninami často označujeme názvem krystalinikum. Druhým celkem je moldanubické pluton. Ten je v šumavské části charakterizován většími granitovými masívy. Na Šumavě vytváří izolované masivky v krystalických horninách.

Stáří těchto masívů je obecně různověké, přičemž za stáří (349 mil. let) je považován středně zrnitý až hrubozrný, porfyrický biotitický granit, za mladší (316 mil. let) leujojrátní středně zrnitý až hrubozrný, místy porfyrický muskovit-biotitický gradient.

Kvartérní uložení mají převážně polycyklický vývoj a polygenetický charakter. Dominují deluviální (svahové) uložení kongeliflukčního původu, velmi hojné jsou rašeliny, méně fluviální uložení, ojediněle jsou sedimenty ledovcového původu. Zvláště pestře vyvinutá série fluviálních uložení buduje širokou nivu Vltavy ve Vltavické brázdě. Kvarterní sedimenty náležící stratigraficky většinou do pleistocénu a zčásti do holocénu až recentu. Složení svahových sedimentů je dosti proměnlivé a pohybuje se od hlín přes hlinité písky, hlinito-kamenité sedimenty až k blokovým uloženinám různých mocností (Albrecht, 2003).

Geologické podloží Šumavy je tvořeno horninami starohorního a prvohorního stáří. Jde převážně o krystalické břidlice s různým stupněm přeměnění a hlubinné a podpovrchové vyvřeliny. Několikanásobné přeměnění hornin vedlo na řadě lokalit ke zvýšení obsahu kovů, např. zlata, wolframu, železa, stříbra (Krejčí, 1993).

Hojně rozšířeny v oblasti Šumavy jsou pararulové horniny. Hlavní lokality se nacházejí v okolí obce Kvilda, Borová lada a Železná Ruda. Pararuly vznikly přeměnou písčitých a jílovito-písčitých sedimentů v teplotně-tlakových podmínkách střední kontinentální púdy.

Hlavními minerály pararul jako produkty metamorfních reakcí jsou živce, křemen, biotit, silimanit granát, vedlejšími pak muskovit, zirkon, spinel a rudní minerály. Vlivem působení tlaku při vzniku hornin mají pararuly charakteristickou planární deformační stavbu, tzv. perlové ruly jsou usměrněny málo. Perlové ruly se vyznačují přítomností obvykle několik milimetrů velkých zrn plagioklasu a drsného živce. Ty vystupují v drobnější tvořené hmotě tvořené křemenem, živcem a biotitem (Jabůrek, Pertoldová, Verner, Jiříčka, 2006).

3.4 Geomorfologie

Rozloha Šumavského geomorfologického celku má velikost zhruba 1 700 km² při délce necelých 120 km a šířce 25 km. Průměrná nadmořská výška Šumavy je 921,5 m s průměrnou sklonitostí svahů 7,6°.

Šumava se řadí do skupiny největších a nejrozsáhlejších pohoří ve střední Evropě, vrcholové plochy rozkládající se do několika vrstev v nadmořské výšce větší než 1 000 m n. m. Vrcholové plochy jsou zachovány a nazývány šumavskými pláněmi.

Pláně se dělí na pět geomorfologických částí, z nichž nejrozsáhlejší jsou Kvildské pláně s převažující nadmořskou výškou 1 050 až 1 150 m. Ploché horské hřebeny, jejichž linie se na obzoru měkce vlní, přecházejí pozvolna do širokých údolí a mělkých pánví, která jsou často zkrášlena tajemnými, více než deset tisíc let starými rašeliništi (Vávrová, 2005).

Nejvýznamnějšími a jedinečnými terénními útvary jsou rozsáhlé údolní i náhorní vrchoviště. Údolní vrchoviště vyplňují terénní deprese, které se vytvořily v Šumavských pláních. V podloží útvarů se nacházejí většinou kvartérní štěrkopísky.

3.5 Pedologie

Šumava patří do území, které je charakterizované výraznou výškovou stupňovitostí. Území náleží do regionu horských podzolů se subregionem, ve kterém převažuje zejména složka hydromorfní půdy.

Typy půd se mění v závislosti na podnebí, typu porostu a stupni zamokření. V nejvyšších partiích a na prudkých svazích najdeme nevyvinuté kamenité půdy (leptosoly), v horských smrčínách podzoly, které se směrem do nižších nadmořských

výšek mění v kryptopodzoly a kambizemě. Na dlouhodobých zamokřených místech jsou gleje a směrem k rašelinoštitím organozemě (Šantrůčková, Vrba, 2010).

Velkou část území pokrývá vrchovištní a přechodné organozemě (typická a glejová). Tyto organozemě se vyvinuly v oblasti Vltavského luhu, Jezerní slatě, Tříjezerní slatě a v dalších rašeliništních plochách. Vyskytují se i podél potoků a pramenišť.

Celkově dominují podzoly. Na svahovinách rul, granulitů a kyselých intruziv se vyvinul především podzol kambizemní a humusový, místy, na vyšších hřbetech a vrcholech, také podzol typický. Tyto půdy se místy prolínají s okrsky doprovodné kambizemě bystrické, akcesorického gleje organozemního a vrchovištní organozemě typické. Podzol kambinozemní a humusový jsou půdním substrátem na Šumavě převládajících vegetačních formací horských květnatých a acidofilních bučin, podzol typický je převažujícím půdním typem stupně klimaxových smrčín (Albrecht, 2003). V nižších polohách se vyskytují kryptopodzoly (tzv. rezivé půdy). V Kvildě můžeme vidět především kryptopodzol typický a rankerový.

3.6 Klima

Šumavské pláně patří podle klimatického členění ČR do oblasti chladné. Pohoří se nachází v oblasti přechodného středoevropského klimatu. Přejít mezi oceánským a kontinentálním klimatem umožňuje rovnoměrné rozložení srážek během ročního období, malé roční teplotní výkyvy.

Na Šumavě s rostoucí nadmořskou výškou vzrůstá množství srážek a průměrná teplota klesá zhruba o 0,6°C na 100 m nadmořské výšky. V důsledku toho se zkracuje vegetační doba (průměrný počet dní v roce s teplotou vyšší než 10°C) (Šantrůčková, Vrba, 2010).

Od roku 1999 spolupracuje informační středisko Kvilda s hydrometeorologickým ústavem v Českých Budějovicích. Měření hydrometeorologických údajů v Kvildě má dlouhou tradici. Měřit se zde začalo již během druhé světové války. Po válce pokračovali ve sběru dat manželé Slámovi. Měřené hodnoty jsou denní úhrn srážek, celková výše sněhové pokrývky, jednou týdně vodní hodnota sněhové pokrývky. Tato měření se provádí v Kvildě a jsou zapisována od roku 1961. Na Jezerní slati se provádí měření denních teplot od roku 1985.

průměrná teplota	2°C		Jezerní slat'
minim. denní teplota	-41,6°C	30.1 1987	Jezerní slat'
maxim. denní teplota	30,8°C	9.8 1992	Jezerní slat'
roční max. úhrn srážek	1538 mm	1995	Kvilda
roční min. úhrn srážek	700 mm	1971	Kvilda
průměrný roční úhrn srážek	1082 mm		Kvilda
denní max. úhrn srážek	103 mm	15.6 1969	Kvilda
max. výška sněhu	225 cm	březen 1988	Kvilda
prům. počet dnů mrazových	252		Jezerní slat'
prům. počet dnů ledových	58		Jezerní slat'

(Informační středisko Kvilda Správa NP a CHKO Šumava)

Tabulka č. 1. Klimatické údaje

3.6.1 Teplota vzduchu

Průměrná roční teplota se pohybuje od 6°C a to v nadmořských výškách kolem 750 m n. m., ve výškách kolem 1 300 m n. m. je teplota do 3°C. Příčinou velmi chladného počasí je velká rozloha vysoko položených náhorních Šumavských plání.

Průměrná teplota, která porovnává údaje od roku 1986 do roku 2000 měřené na Jezerní slati, je 2 °C. Nejchladnějším měsícem na Šumavských pláních a v okolí Kvildy je leden. Průměrná teplota -5°C. Druhým chladným a mrazovým měsícem je únor, kde průměrná teplota je také -5°C. V následujících měsících je teplota také kolem bodu mrazu. V měsíci březnu průměrná teplota -1,3°C a v dubnu 2°C. Dalším významným zimním údajem je mrazový den a ledový den. Mrazový den je takový, kdy denní minimální teplota klesne pod 0°C, ledový je den, kdy denní maximální teplota klesne pod 0°C. Údaji měřenými na Jezerní slati v letech 1986 - 2000, bylo vypočteno 252 mrazových dnů a 58 ledových dnů.

3.6.2 Srážky

Celkové množství srážek vzrůstá s nadmořskou výškou. Dlouhodobá průměrná hodnota srážek je 1 082 mm. Maximální denní úhrn srážek byl naměřen 15. 6. 1969 a hodnota byla 103 mm. Nejsušší období bylo v roce 1953, za celé čtyři měsíce od 20. září do 20. prosince byly naměřeny pouhé 2 mm srážek.

V průběhu roku jsou rozděleny srážky: jaro 20%, léto 30%, podzim 24%, zima 26%. V příloze je přidán graf č. 10, kde jsou porovnány srážky na Kvildě za rok 2010 s dlouhodobým průměrem.

3.6.3 Sněhová pokrývka

Oblasti s nejvíce bohatou sněhovou pokrývkou jsou podél státní hranice. 120 - 150 dnů se sněhovou pokrývkou jsou oblasti mezi Debrníkem a Černou horou. Průměrná výška sněhu se nachází mezi 100 - 150 cm, ale odhadovaná výška může být i 300 - 400 cm. Méně sněhu spadne v okolí severovýchodní oblasti Šumavy. V této oblasti se sněhová pokrývka vyskytuje průměrně 90 - 100 dnů a to s mocností 40 cm. Na Kvildě je průměrně 65 dní se sněžením (min. 1 mm sněhu).

V kronikách se uvádí, že sněhová pokrývka se běžně vyskytovala i v letních obdobích. Nejhojněji v letním období se vyskytovala v měsíci červnu a září. V roce 1969/1970 napadlo za pár dní tři metry sněhové pokrývky.

3.7 Hydrologie

Větší část Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava patří do povodí Labe a do úmoří Severního moře. Zbytek oblastí podél státní hranice spadá do povodí Dunaje a do úmoří Černého moře. Rozvodí se nachází jižně od pramene Vltavy.

Od roku 1978 náleží území národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Jednu z nejdůležitějších rolí zde hrají rašelinné komplexy. Rašeliniště a vrchoviště příznivě ovlivňují přirozenou akumulaci vod a regulaci jejich odtoku.

Hlavním vodním tokem Šumavy a vůbec celé České republiky je řeka Vltava. Vltava vzniká spojením několika bystřin vytékajících z úpatí Černé hory a Stráže. Nejsilnější pramen je na jihovýchodním svahu Černé hory (1 172 m n. m.). Hlavní pramen řeky se nazývá Černý potok. Tento název se vede až k soutoku s Kvildským (Jezerním) potokem, který se nachází jižně od obce u části dříve zvané Hamerské Domky. Dále je řeka nazývána jako Teplá Vltava až po soutok se Studenou Vltavou, která pramení v Německu. Od Černého Kříže soutokem Studené a Teplé Vltavy vzniká řeka Vltava. Vltava má k závěrovému profilu v NP a CHKO Šumava v Nové Peci plochu povodí 534,62 km² a její průtok je 8,42 m³·s⁻¹. V nejvyšších polohách

toku se vlévají do toku malé bystřiny vytékající z rašelinišť. Přítoky jsou kyselé (pH 4,5-5,5), z tohoto důvodu je voda Teplé Vltavy až do Borové Lady, kde se do ní vlévá Vltavský potok (Malá Vltava) kyselá (pH 5,8-6,3). Od této části je voda mírně kyselá až neutrální. Vody mohou být okyselovány přírodními vlivy (kyselé horninové podloží, humnové látky z rašelinišť), ale také antropogenní činností (kyselé deště).

Dalším vodním tokem je Kvildský (Jezerní) potok, který odvádí vodu z Jezerní slatě a vlévá se do již zmiňovaného Černého potoka. Délka toku Kvildského potoka je 4,8 km a velikost povodí je 7,56 km². Na území Kvildy se nachází velké množství menších vodních toků, které odvádí vodu z vrchovišť. Za zmínku ještě stojí Lesní potok, který se vlévá do Černého potoka pod Hraběcí Hutí nebo potok Bučina, který se vlévá do Teplé Vltavy za Kvildou. Potok Bučina je nejmohutnějším pravostranným přítokem s délkou 3,9 km. V osadě Františkov, která ještě spadá do katastru obce Kvilda, se vlévá do Teplé Vltavy potok Olšinka.

Ve slatinách u Vydřího Mostu má své prameniště Hamerský potok, který dále odtéká na Horskou Kvildu a na Antýgl, kde se vlévá do Vydry (Chábera, 1985).

Severně od obce se nachází dvě nádrže, které slouží pro rekreační turistiku. Nádrže jsou uměle vybudovány a jsou celé vybetonovány. Vedle nádrží je vybudována na Kvildském potoce hasičská nádrž. Dříve zde byl i rybník, který se nacházel pod horou Tetřev. Již několik let se tento rybník nepoužívá k chovu ryb z důvodu narušení hráze. Rybník nyní slouží jako mokřad, který se zde vytvořil přirozeným vývojem. Kolem rybníka protéká vodní tok, který odvádí vodu pod horou Tetřev. Další přirozenou vodní plochou je Jezírko, které se vyskytuje pod horou Tetřev.

Pro Kvildskou oblast jsou typické oblasti s vysokou hladinou podzemní vody a to zejména podmáčené smrčiny a rašeliniště. Kromě rašelinných jezírek je oblast na stojatou vodu chudá.

3.8 Chráněné území

- 1963 chráněná krajinná oblast
- 1979 chráněná oblast přirozené akumulace vod
- 1990 biosférická rezervace UNESCO
- 1990 šumavská rašeliniště jsou zařazena do Seznamu mokřadů mezinárodního významu v rámci Ramsarské úmluvy
- 1991 národní park
- 2004 ptačí oblast v rámci soustavy Natura 2000
- 2005 evropsky významná lokalita v rámci soustavy Natura 2000
- 2009 federace EUROPARC udělila národním parkům Šumava a Bavorský les certifikát „Transboundary Parks - following nature's design“ (ocenění vysoké kvality vzájemné spolupráce správ sousedících NP)

3.9 Rostlinstvo

Hlavním rostlinným krytem, který dává Šumavě charakteristický ráz, jsou smrkové lesy. Ojedinele jsou s příměsí jedle, klenu, jeřábu ptačího a v nižších polohách buku (Vodák, 1977).

Okolí Kvildy je převážně tvořeno lesním porostem, kde dominuje smrk ztepilý. Brzy z jara můžeme v lesích vidět devětsil bílý, lékařský, sasanku hajní, dřívátek horskou, plicník lékařský. Další zajímavou květenou ve smrkovém porostu je sedmikvítek evropský, podbělice alpská, bika lesní.

Rozsáhlé bezlesé plochy můžeme rozdělit do dvou skupin. Do první skupiny patří louky obhospodařované, na kterých převládá smilka tuhá, hvozdík kropenatý, prha chlumní, jestřábník oranžový či hořec šumavský. Do druhé skupiny patří louky podmáčené vlhké až zrašelinělé. Podél vodních toků a v údolních nivách se vyskytuje dominantní mléčivec alpský, oměj šalamounek, pcháč různolistý, kamzičnick rakouský, mléčivec horský či tolije bahenní. Významná je vegetace, která se vyskytuje na vrchovištích a rašeliništích. Velké zastoupení zde má borovice kleč a bříza trpasličí. Z rostlin je zde možno k vidění klikva bahenní, suchopýr pochvatý, rosnatka okrouhlolistá, kyhanka sivolistá.

3.10 Živočichové

V rozsáhlém lesním komplexu žije řada druhů ptáků. V lesích můžeme zpozorovat kosa horského, datlíka tříprstého, křivku obecnou. V poslední době se zde zvětšuje populace tetřeva hlušce, ale v posledních letech je úbytek tetřívka obecného. Nyní je snaha o reintrodukci puštíka bělavého.

Mezi velké šelmy, které se zde vyskytují, patří rys ostrovid. Populace rysa byla na Šumavě vyhubena. K vrácení rysa na Šumavu pomohla reitrodukce, bylo zde vypuštěno osm páru rysa, nyní se zde počítá kolem sedmdesáti kusů.

Do skupiny obojživelníků zde můžeme zařadit skokana hnědého, ropuchu obecnou a čolka horského. Mezi plazy, kteří zde žijí, zmiji obecnou, užovku obojkovou, slepýše obecného a ještěrku živorodou.

4 METODIKA

Pro genezi vývoje venkovské sídelní struktury v kontextu socioekonomických faktorů byla vybrána obec Kvilda. Celé katastrální území obce se nachází ve střední části NP Šumava. Náplní diplomové práce byla digitalizace katastrálního území ve vybraných letech. U digitalizovaných ploch byla vypočtena plocha pro následné porovnání vývoje určených ploch.

4.1 Socioekonomické faktory

Evropská charta zdůrazňuje cíle vyváženého socioekonomického rozvoje regionů, zlepšení životních podmínek každodenního života obyvatelstva, zodpovědné zacházení s přírodními zdroji, ochranu přírodního prostředí a racionální využití území (Vepřek, 1991).

První krok se týkal výběru parametrů, které byly zvoleny pro analýzu socioekonomických podmínek území. Výběr se řídil, tak aby mohla být vytvořena řada kontinuity. Byly vybrány faktory, které se mohly najít v jednotlivých zdrojích. Mezi hlavní pozorované faktory patří vývoj obyvatel, výstavba domů, které jsou uvedeny v jednotlivých obdobích. Počet obyvatel a zástavba má úzkou vazbu s vývojem lesní plochy a plochy zemědělsky obhospodařené.

4.1.1 Počet obyvatel

Počet obyvatel byl vyhledán v obecní kronice č. 4 a 5. Obecní kronika č. 4 je uložena v archivu v Prachaticích a je vedena v letech 1945 - 1989. Obecní kronika č. 5 od roku 1989 až po současnost je uložena na obecním úřadu Kvilda. V kronice jsou uvedeny současná i dřívější data s počtem obyvatel a domů. Další údaje o počtu obyvatel byly zjištěny na internetových stránkách Českého statistického úřadu. Vývoj obyvatel v jednotlivých letech je zobrazen v **grafu č. 3**.

Data pro porovnání zastavěné plochy byla pořízena z **přílohy č. 3 až 6**. Z map byla změřena velikost zastavěné plochy a ta byla porovnána v **grafu č. 2**. V příloze je přidán Land use domů s číslem popisným z roku 1837 a 2008 (**příloha č. 8**).

4.1.2 Lesní výroba

Plocha lesních pozemků je vypočítána z **přílohy 3 až 6**, následné porovnání velikosti lesní plochy v jednotlivých letech je v **grafu č. 5**. Lesní plochy se v období větrných kalamit přeměnily v paseky, vývoj a plocha lesních pasek je zobrazen v **grafu č. 6**.

Vývoj lesní správy a jednotlivých subjektů, které se staraly o lesy v katastrálním území, byly poskytnuty z místní obecní kroniky.

4.1.3 Zemědělská výroba

Nejdříve byly digitalizovány podklady a z nich vznikly **přílohy 3 až 6**. Z těchto map byla následně změřena plocha. V zemědělské výrobě se zabývá plochou luk a pastvin, které jsou pod jednotným názvem trvalé travní porosty, a ornou půdou. Velikosti ploch v určitých letech byly porovnány a vyneseny do grafu. Louky a pastviny jsou znázorněny v **grafu č. 6** a orná půda v **grafu č. 7**.

4.1.4 Cestní síť

Cestní síť je porovnávána v jednotlivých letech. U cest byla měřena délka, délka cest v jednotlivých zkoumaných obdobích je zobrazena v **grafu č. 9**. Z těchto dat byla vypočtena cestní síť na jeden kilometr čtvereční. Katastrální území má velikost 34,39 km². Do cestní sítě jsou zahrnuty všechny druhy cest.

Informace o výstavbě jednotlivých cest byly pořízeny z místní obecní kroniky č. 4, která je uložena v archivu v Prachaticích.

4.2 Mapové podklady

Pro zhodnocení vývoje obce byly pořízeny mapy v jednotlivých vývojových stupních. První mapa byla poskytnuta ve stabilním katastru z roku 1837, kde se obec nazývá v německém jazyce Aussergefild a v českém jazyce Kvilda.

Druhá mapa je zpracována z vojenského snímkování z roku 1949, poskytnuta z VGHMUŘ z Dobrušky.

Třetí mapa je zpracována z vojenského mapování z roku 1973, letecký vojenský snímek byl poskytnut z VGHMUř z Dobrušky.

Pro aktuální model terénu byl využit letecký snímek z roku 2008. Letecký snímek byl poskytnut ze ZABAGED.

4.3 Zpracování mapových podkladů

Pro zpracování map a leteckých snímků byl vybrán program ArcGIS.

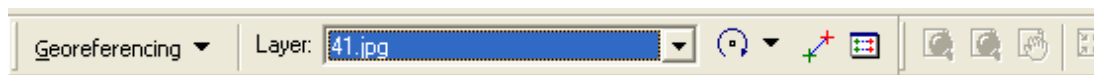
Letecký snímek z roku 2008 byl v souřadnicové soustavě S-JTSK. Ostatní letecké snímky a mapa stabilního katastru musela být transformována do této souřadnicové soustavy.

Výstupními daty byly mapy Land use a grafy. Grafy pro určité plochy porovnávají velikost ploch v jednotlivých letech.

4.3.1 Georeferencing

Pomocí funkce georeferencing se daly transformovat letecké snímky a mapa stabilního katastru do souřadnicové soustavy S-JTSK.

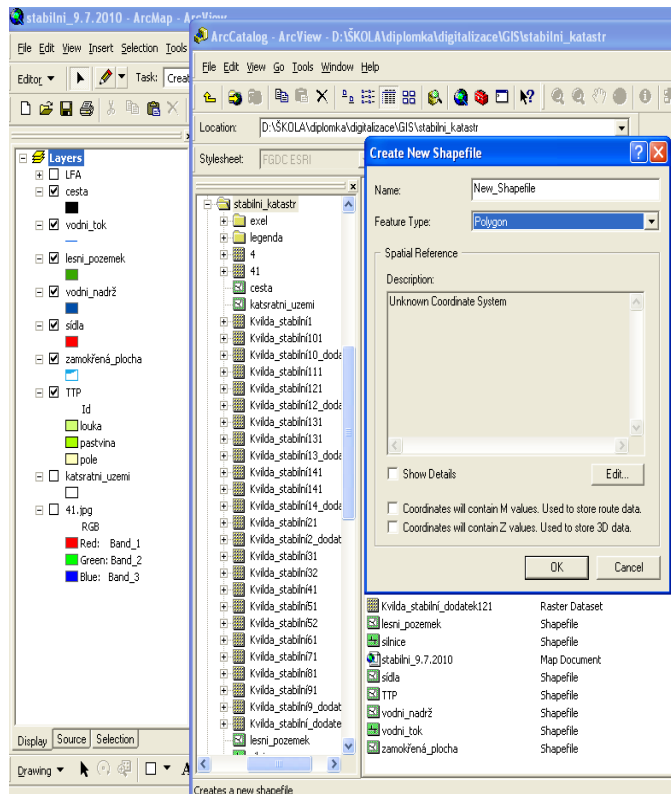
K transformaci nám slouží identické body, které nám umožňují navázat na sebe dva snímky. Identické body se vybírají takové, které je možno přesně určit na obou snímcích. Než začneme transformovat, tak musíme do kolonky Layer vybrat snímek, který se bude transformovat. K transformaci se zvolí nejméně tři tyto body. Jako první si zvolíme bod na snímku, který nemá souřadnice a pak identický bod na stejném místě ve snímku, který souřadnice má. Po vybrání identických bodů zvolíme funkci Auto Adjut. Tato funkce nám transportuje snímek bez souřadnic na snímek se souřadnicemi.

Obr. č. 1. Nástroje pro Georeferencing

4.3.2 ArcCatalog

V ArcGIS se jako správce používá ArcCatalog. Zde se vytváří v příslušné složce jednotlivé vrstvy pro digitalizaci snímků. V našem případě jsme si vytvořili vrstvy typu polygon. Při vytváření jednotlivé vrstvy se také přiřadí příslušný souřadnicový systém, v našem případě S-JTSK. Z ArcCatalogu si zkopírujeme všechny vytvořené vrstvy do ArcGIS do ArcMap.

Obr. č. 2. Nástroj ArcCatalog

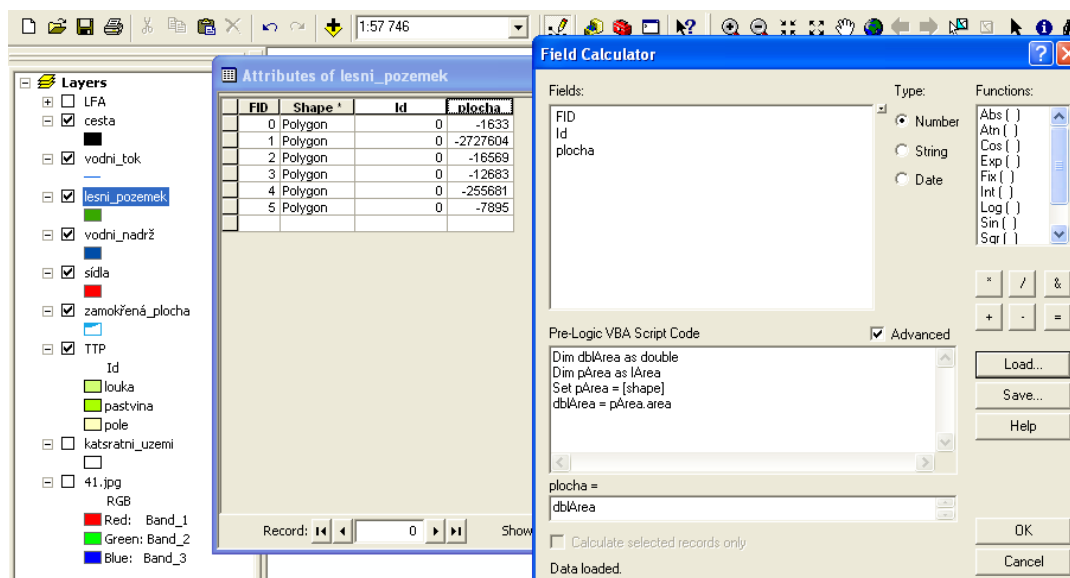
4.3.3 Digitalizace

Digitalizace se provádí pomocí nástroje Editor. Před digitalizací se nástroj Editor spustí. V poli Target si zvolíme vrstvu, která se bude digitalizovat. K vytvoření polygonu nám slouží funkce tužky. Při digitalizaci jiné vrstvy je třeba nastavit znova Target s požadovanou vrstvou. Pro každou vrstvu se zvolí barva a ohraničení polygonu.

Obr. č. 3. Nástroj Editor

Pro výpočet plochy se musí v tabulce atributů přidat nové pole s označením velikosti plochy. Velikost plochy jednotlivých polygonů se vypočte přes funkci Calculator. Tato funkce vypočte velikost všech polygonů dané vrstvy.

Obr. č. 4. Tabulka atributu a výpočet plochy pomocí Field Calculator

4.3.4 Mapy Layout View

Po digitalizaci celého katastrálního území se vytvoří mapa. Ke konečné mapě území se přidá legenda, která se vytvoří z jednotlivých vrstev, které se vyskytují na daném snímku. Také se přidá měřítko, ve kterém je mapa vyhotovena a označení severu. Všechny tyto funkce se nachází pod funkcí View.

4.4 Vyhodnocení mapových podkladů

Po digitalizaci všech snímků se vypočte plocha jednotlivých druhů ploch. Velikosti ploch se porovnají v Microsoft Office Excel 2003. Pro porovnání dat vytvoříme graf. Pro každý druh plochy vytvoříme samostatný graf, který nám znázorní rozdíl v jednotlivých letech. Rozdíl jednotlivých výsledků je zhodnocen v kapitole 5.

Dalším výstupem byly Land use pro daná období. Pro znázornění výstavby ve středu obce byl vytvořen Land use centra obce v roce 1837 a 2008, k domům byla přidána čísla popisná.

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

5.1 Vývoj počtu obyvatel a domů

Obec Kvilda je nejvýše položená obec v Čechách (1 065 m). Je to jeden z důvodů, který ovlivnil její osídlení a migraci obyvatel. První písemná zmínka o počtu obyvatel byla v Berní rule z roku 1654 - 66.

Rozloha katastrálního území Kvilda je 3 439 ha.

V následující kapitole je zobrazen vývoj obce v počtu obyvatel a také vývoj zástavby. K obci patřila osada Vydří Most a Františkov. Jednotlivé části obce měly pomístní pojmenování: Víška (za mostem směrem k Horské Kvildě), Hraběcí Huť (směrem k Pramenům Vltavy, 1802), Lesní Domky (směrem k Bučině, 1876), Vilémov (při staré cestě do Františkova, 1843), Hamry (1786).

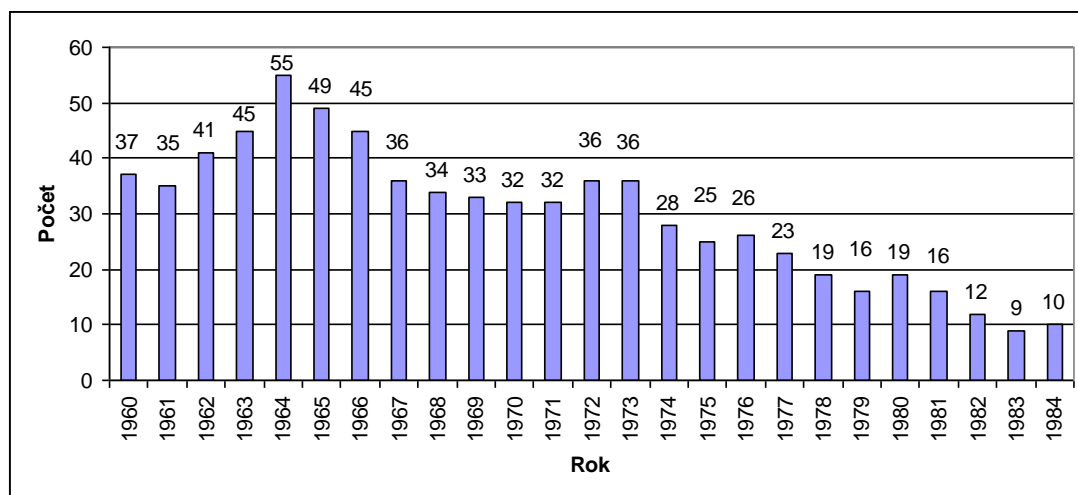
V roce 2010 má obec několik částí, mezi ně patří bývalá osada Bučina, Františkov, Hraběcí Huť, Kvilda, Vydří Most. Katastrální území Kvildy se rozrostlo při přidělení katastrálního území Bučina na 4 518 ha.

Zlomové doby v osídlení obce byly na přelomu 19. a 20. století. V této době je velký příliv obyvatelstva za prací. V době kdy byl velký počet větrných kalamit a v lese byla spousta práce. Peněz z těžby dřeva byl dostatek a v této době dostává vesnice znatelných změn. Střední část obce nabyla podobný ráz malého městečka, i když tento status nikdy nezískala. V centru bylo plno různých živností a průmyslových obchodů. V období větrných kalamit byl přebytek dřeva a cena za něj byla minimální. To umožňovalo stavět lidem, kteří dříve neměli dostatek peněžních prostředků.

Na území dnešního NPŠ se nachází koncem 19. století 22 obcí, jejichž hustota osídlení je 48 obyvatel/km². V porovnání s katastrálním územím obce, které má osídlení 36 obyvatel/km².

Druhé velké zlomové období ve vývoji krajiny a osídlení proběhlo během světových válek. Za války bylo vyhnáno české obyvatelstvo z pohraničí a v krajině a v obci žilo převážně německé obyvatelstvo. Jak se uvádí v kronice v roce 1921, žilo v obci 1 146 obyvatel a jen 18 bylo české národnosti. Obec před okupací měla 1200 obyvatel, z toho 64 Čechů.

Po druhé světové válce došlo k odsunu německého obyvatelstva. S odsunem německého obyvatelstva odešel charakteristický způsob života. Lidé, kteří zdejší krajinný ráz obhospodařovali několik let, odešli a krajina byla rázem bez života. Kolem 20. května 1945 se do obce vrací české obyvatelstvo. Vraceli se obyvatelé, kteří byli vyhnáni, nevrátili se však všichni. Dne 16. října 1947 se vrátilo 16 reemigrantů z Rumunska, Slovenska, kteří odešli před 150 lety za prací.

Graf č. 1: Počet žáků ve škole v jednotlivých letech

Následné zařazení obce do pohraničního pásma v roce 1949 přinesl obci razantní útlum a zastavení vývoje. Po válce po odsunu Němců byly zničeny osady patřící k obci. Části Lesní Chalupy, Hraběcí Huť byly zcela zbourány a také Vydří Most, kde zůstaly pouze tři domy. V této době bylo zbouráno kolem stovky domů.

Úbytek obyvatelstva je nejlépe vidět na počtu žactva v jednotlivých letech: V roce 1948 – 29 dětí, 1949 – 21, 1950 - 19, 1951 - 16, 1952 - 7, 1953 – 3 děti (viz **graf č. 1**). Následné poválečné sčítání obyvatelstva ukázalo razantní změnu v počtu obyvatel. Trvale zde žilo v roce 1950 pouhých 238 obyvatel.

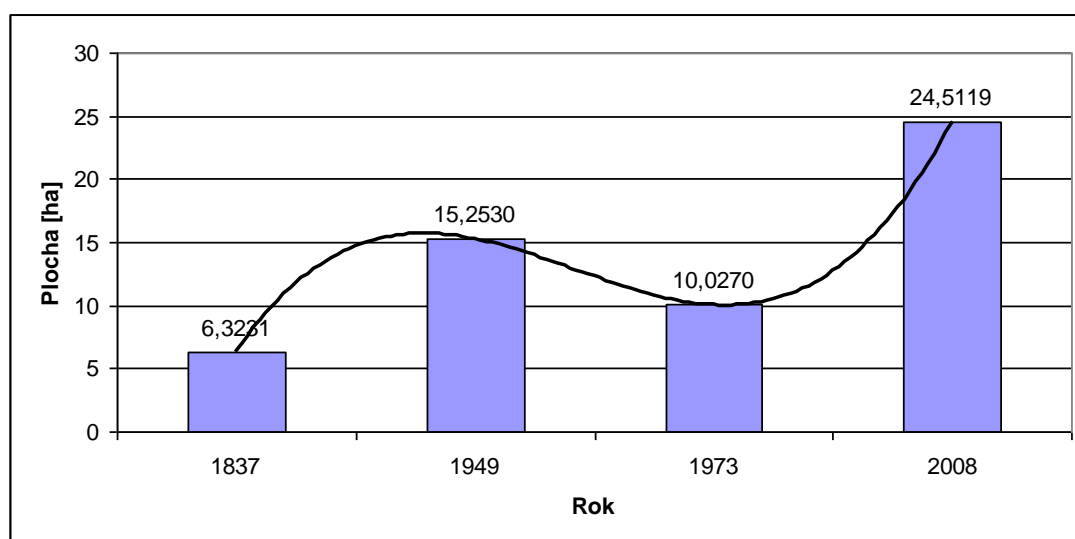
Na základě usnesení ÚV KSČ o dosídlení pohraničí přichází nové obyvatelstvo. Dne 20. září 1954 přichází do obce 12 rodin přesídlenců a lidé z Maďarska (Šaly). Tohoto dne se však opět vysídlila poslední rodina reemigrantů z Rumunska. V rámci dosídlení v pohraničním pásmu proběhla oprava 38 domů pro nové obyvatele.

Obecní kronika uvádí, že v roce 1959 v rámci zlepšení vzhledu obce, byla provedena demolice všech bouraček a budov k demolici určených. Tím se zlepšil vzhled obce i okolí.

Zahájena byla výstavba první moderní bytové jednotky, která byla dokončena v září 1960. Bylo zde zhotoveno 16 bytů (Kronika č. 5).

K 30. 9. 2010 žije trvale v Kvildě 181 obyvatel v 36 domech a v 5 bytových fondech. V obci se nachází 79 dalších nemovitostí, do kterých se řadí chalupy, pensiony, hotely a jiné ubytovací zařízení.

Do ploch pro zástavbu byla zahrnuta plocha pro bydlení, rekreaci, občanského vybavení, plochy smíšené obytné.

Graf č. 2: Vývoj zástavby

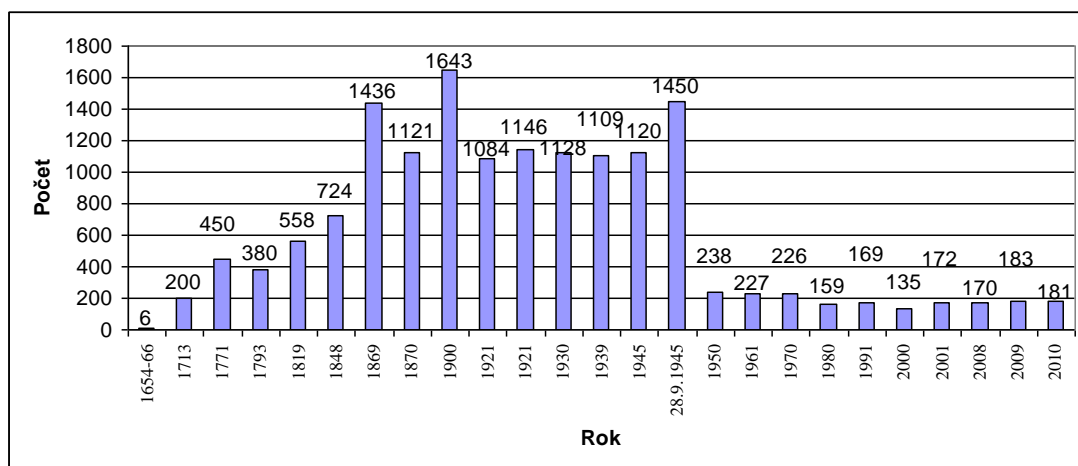
Hustota trvale bydlicího obyvatelstva obcí ležící v NPŠ je 13 obyvatel/km². V porovnání s daty z konce 19. století ještě více vyniknou extrémní hodnoty změn obyvatel, pokud porovnáme pouze obce, jejichž celé správní území leží NPŠ. Zatímco v obcích Kvilda, Stožec, Horská Kvilda, Modrava, Prášily, Srní byla hustota zalidnění v roce 1890 více než 32 obyvatel/km², tak v roce 2001 se tento ukazatel pohybuje pouze kolem 2 obyvatel/km² (Perlín, Bičík, 2010). V katastrálním území Kvildy je hustota zalidnění v roce 2001 5 obyvatel/km², pouze na území Kvildy (34,39 km²) bez osady Bučina, která v dnešní době patří do správního území Kvilda.

V roce 2010 je hustota zalidnění na území katastru (velikost správního území 34,39 km²) bez osady Bučina 5 obyvatel/km². Na celém správním území Kvildy i s bývalou osadou Bučina (45,18 km²) je hustota zalidnění 4 obyvatel/km².

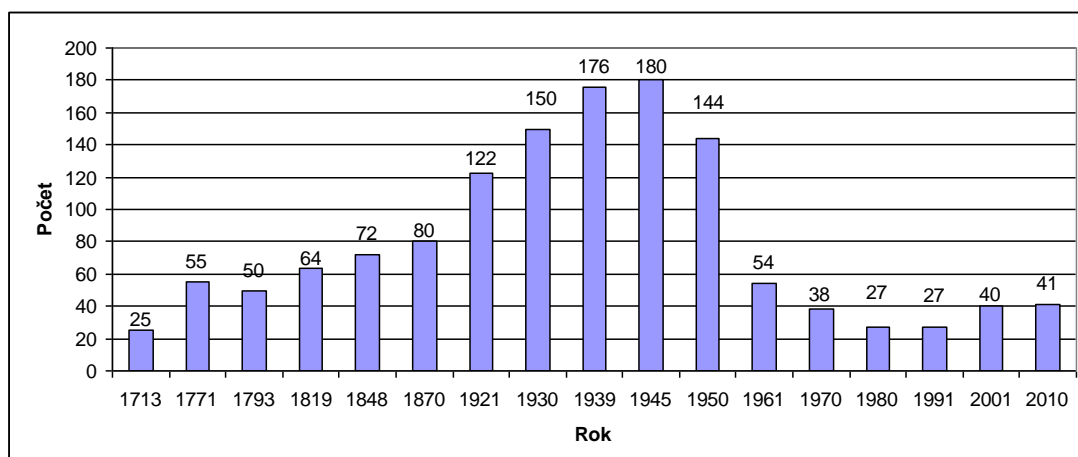
Vývoj osídlení se dá shrnout dvěma klíčovými faktory. Prvním faktorem je změna v procesu urbanizace s růstem měst a změny populačního demografického vývoje. Rodiny na venkově měly v dřívější době více dětí, v dnešní době je v domácnosti jedno nebo dvě děti.

Druhým faktorem je odsun sudetských Němců. Následovalo uzavření státní hranice se záměrným nedosídlením některých sídel a totální výměnou obyvatelstva, která se promítala do demografické i sociální struktury obyvatel.

V příloze jsou grafy (**příloha 2**), které nám zobrazují vývoj obyvatel v NP Šumava, zde je zahrnuto 22 obcí v NP. Druhý graf, který znázorňuje vývoj obce Kvilda. V příloze jsou i grafy, které zobrazují vývoj zástavby obcí v NP a obce Kvilda (**příloha 2**). Na grafech můžeme porovnat historický vývojový trend v porovnání jedné obce k celému NP Šumava.

Graf č. 3: Vývoj počtu obyvatel

Graf č. 4: Vývoj v počtu domů

5.1.1 Rozdělení obyvatel v jednotlivých letech a počet domů

Roku 1654-66 žilo v Kvildě 6 obyvatel. (Berní rula)

Roku 1713 žilo v Kvildě 200 obyvatel v 25 domech.

Roku 1771 žilo v Kvildě 450 obyvatel v 55 domech.

Roku 1793 žilo v Kvildě 380 obyvatel v 50 domech.

Roku 1819 žilo v Kvildě 558 obyvatel v 64 domech.

Roku 1848 žilo v Kvildě 724 obyvatel v 72 domech.

Roku 1870 žilo v Kvildě 1 121 obyvatel v 80 domech.

Roku 1900 žilo v Kvildě 1 246 obyvatel ve 109 domech.

Roku 1921 žilo v Kvildě 1 084 obyvatel ve 122 domech.

Roku 1921 žilo v Kvildě 1 146 obyvatel ve 122 domech. (z toho 18 Čechů)

Roku 1930 žilo v Kvildě 1 128 obyvatel ve 150 domech. (z toho 34 Čechů)

Roku 1939 žilo v Kvildě 1 109 obyvatel ve 176 domech.

Roku 1945 žilo v Kvildě 1 120 obyvatel ve 180 domech.

Roku 1950 žilo v Kvildě 238 obyvatel ve 144 domech.

Roku 1961 žilo v Kvildě 227 obyvatel v 54 domech.

Roku 1970 žilo v Kvildě 226 obyvatel v 38 domech.

1. 1. 1980 žilo v Kvildě 159 obyvatel v 27 domech.

1. 1. 1991 žilo v Kvildě 169 obyvatel v 27 domech.

1. 1. 2000 žilo v Kvildě 135 obyvatel.

1. 1. 2001 žilo v Kvildě 172 obyvatel v 40 domech.

1. 1. 2008 žilo v Kvildě 170 obyvatel.

1. 1. 2009 žilo v Kvildě 183 obyvatel.

Roku 2010 žilo v Kvildě 181 obyvatel v 36 domech a 5 bytových jednotkách
(graf č. 3 a 4).

Dne 28. 9. 1945 měla Kvilda 1 450 (1 435 německá národnost a 15 česká národnost), tyto údaje uvedl správní komisař Sucharda v den zrušení okupace (Vávrová, 2006).

5.1.2 Rozdělení dle jednotlivých osídlených částí obce

5.1.2.1 Rozdělení domů v roce 1837

Mapa stabilního katastru

	stabilní katastr	reambulance
- Vydří Most	7	1
- Trepův statek	1	0
- Vesnička	7	1
- střed obce	30	6
- Hamerské Domky	25	5
- Hraběcí Huť	6	9
- Vilémov	0	13
- Františkov	0	3
- Tobiášova sklářská huť	1	0

5.1.2.2 Rozdělení obyvatel podle osad:

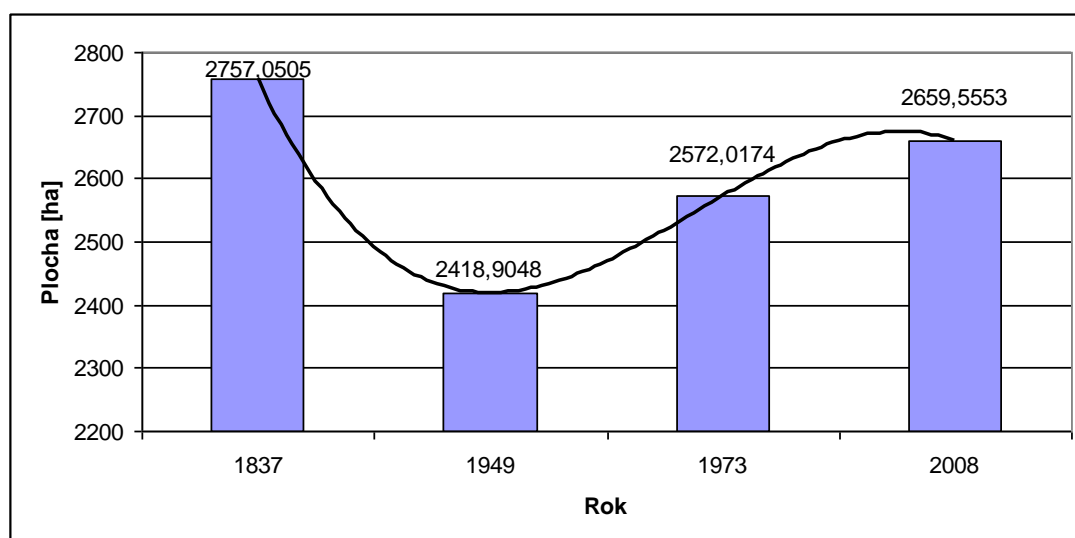
	1921	17.5.1939
- střed obce, vesnička, Hamerské Domky	412+246	636
- Františkov	91	72
- Hoina	0	29
- Lesní Domky	52	66
- Vydří most	132	120
- Vilémov	83	87
- Tremlova usedlost	8	9
- Hraběcí Huť	60	90

5.2 Vývoj lesní plochy

Na počátku byla plocha hustě pokryta smíšenými lesy pralesovitého rázu se stromy různého stáří. První kolonisté, kteří přišli, museli nejdříve lesy vyčistit od stromů, aby mohli následně založit políčka a obydlí.

Lesní plocha v roce 1837 je 2757 ha, tj. 80,17% z celkové výměry katastrálního území (**příloha č. 3**). Celková výměra katastrálního území je 3 439 ha. Vysoké procento zastoupení lesní plochy je ukázkou toho, že zdejší krajina nebyla ještě tak osídlena. Následný příliv kolonistů a zemědělců snižuje lesnatost krajiny. Zemědělství je jedno z mála, jak se lidé mohli uživit. Každý obyvatel má své pole. Orná půda, pastviny a louky vznikly na dřívě zalesněné ploše.

V průběhu kolonizace docházelo k těžbě lesa. Původní smíšený les se přetvářel na jehličnatý se zastoupením smrku ztepilého. V 18. a 19. století se v oblasti začíná objevovat nový fenomén - sklářství. Pro výrobu skla je zapotřebí velké množství dřeva. V okolí skláren tedy dochází k vysoké těžbě. Až s odstupem času zjišťují lidé, že je potřeba les i vysazovat. Začíná se vysazovat pouze smrk. Smrk patří mezi rychleji rostoucí dřeviny, než je buk, který se zde původně vyskytoval ve větším množství. Smrk se liší od listnatých stromů mělce kořenovým systémem. Mělce kořenicí stromy a jejich velké zastoupení v klimatických náročných podmínkách vedly ke katastrofám, které byly způsobeny vichřicemi. Velkými ničivými větrnými vichřicemi a také tíhou sněhu docházelo k velkým škodám na lesním porostu.

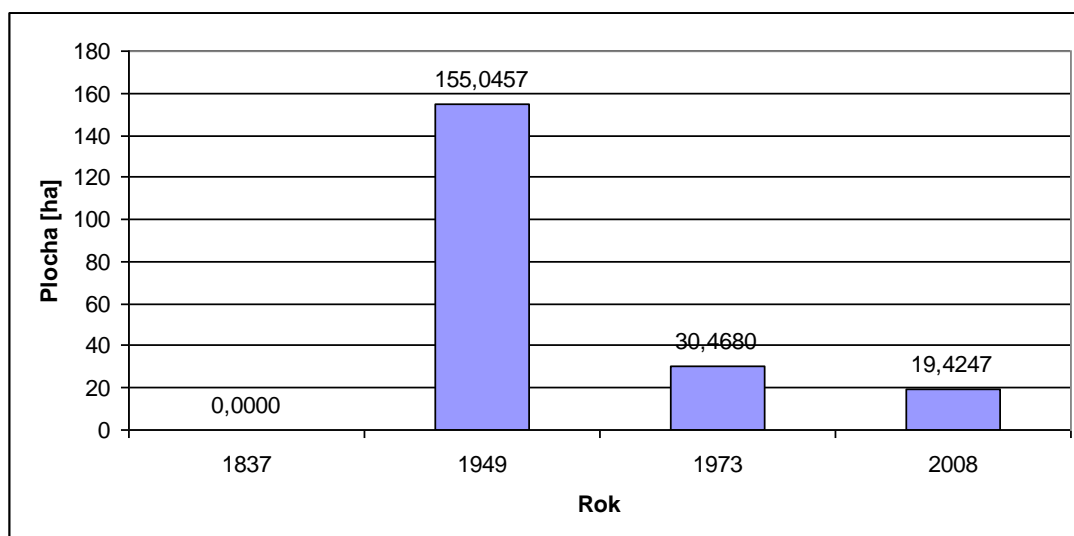

Graf č. 5: Vývoj lesní plochy

Vypočítaná plocha z leteckého snímku z roku 1949 ukazuje velikost lesní plochy 2418,90 ha, tj. 70,34% z celkové výměry katastrálního území (**příloha č. 4**). Úbytek lesních ploch poznamenalo několik vichřic a následné přemnožení lýkožrouta smrkového. První vichřice v tomto období se vyskytla ve Zvíkovském panství, pod které spadá obec v roce 1861. Následná vichřice v roce 1868 způsobila škodu ve Zvíkovském panství v množství 44 373 plm. V roce 1870 vyvrací silná vichřice, která trvala necelé dvě hodiny, stromy v okolí Černé hory. Největší změna proběhla po vichřici, která se vyskytla v říjnu 1872, způsobila velké škody v celém panství (130 599 plm). Kalamita byla v takovém rozsahu, že místní obyvatelé nezvládali vyvrácené a polomové stromy vytěžit. Nalítnutí lýkožrouta smrkového mělo ještě větší následky než samotná vichřice. Kalamita lýkožrouta smrkového začala v roce 1872 a největší vrchol měla v letech 1874 a 1875. Zvíkovské panství na žádost hajných nechalo povolát na pomoc kolem 300 italských dělníků z jižních Tyrol. Konec kalamity přichází v letech 1877 a 1878. V období od vichřice přes kalamitu lýkožrouta se odhaduje škoda na 600 000 plm dřeva. Po vyčištění lesní plochy od polomů vznikají na vytěžených plochách paseky (viz **graf č. 6**). V období od roku 1868 až 1875 vzniklo na území Zvíkovského panství 1 348 ha lesních pasek, tj. 27 % z celé plochy Zvíkovského panství.

Jednotlivé plochy pasek u osad v období 1868 - 1875:

- Hraběcí Hut'	389 ha
- Bučina	460 ha
- Pláně	191 ha
- Stavá Hut'	156 ha
- Zdíkov	152 ha

Graf č. 6: Vývoj plochy lesních pasek

Vypočítaná plocha lesního pozemku z leteckého snímku z roku 1973 je 2572,02 ha, tj. 74,79% z celkové výměry katastrálního území (**příloha č. 5**). Lesy, které spadaly do katastrálního úřadu Kvilda a Bučina byly v roce 1934 zestátněny. Lesy spadly do správy ministerstva zemědělství, konkrétněji je měla na starosti Správa státních lesů ve Vimperku. Lidé se o lesní plochy začínají více starat a vysazuje se nová výsadba. Zalesnila se i plocha pasek, která zabírala v roce 1949 celkem 155,05 ha (4,51%). Většina pasek byla výsledkem dřívější kalamity. Následné zalesnění snížilo plochy, které byly bez lesního porostu. V roce 1973 se plocha pasek snížila 30,47 ha (0,89%). Nejen zalesňování, ale také vznik pohraničního pásma mělo velký význam na rozšíření lesní plochy. V místech pohraničního pásma, kde dříve byly louky a pastviny se přeměnily na sukcesí plochy. Na těchto plochách se ve větším množství vyskytují smíšené porosty.

Ve zkoumaném období od roku 1949 do roku 1973 je výskyt menších vichřic. Vichřice způsobily škodu na lesním porostu, ale nemají tak rozsáhlý charakter jako v předešlém období. V noci ze 17. na 18. ledna 1955 se přehnala přes kraj vichřice, která způsobila v lesích cca 9 000 polomů. V kronice se uvádí, že lesnictví na Kvildě v roce 1964 má celou řadu problémů, jedním z největších jsou kalamity v porostech. Tyto pohromy postihují i naše lesy v okolí Kvildy. Jako příklad je možná noc z 3. na 4. prosince 1964, kdy padlo na Šumavě téměř 350 000 plm.

V roce 1965 je na Kvildě vytvořen spolek „sdružené polesí“, ale to nevykazovalo dobré výsledky. Z toho důvodu je v roce 1968 zrušeno. Pod sdružené

polesí spadá pila, statky, lesy. Vytváří se samostatná polesí Kvilda, Bučina a Františkov. K poslední reorganizaci dochází 1. 1. 1973, kdy je zrušeno polesí Bučina, Nové Hutě a je vytvořena Lesní správa Kvilda.

Jiná pohroma přišla na Štědrý večer 24. 12. 1966. V tyto dny napadlo hodně sněhu najednou, odpoledne se oteplilo, v noci přišel mráz a nakonec přišla několikadenní vichřice. Polesí Kvilda vznikla škoda 42 000 plm. Aby mohla tato katastrofa být zvládnuta, přišlo do obce na pomoc 130 lesních dělníků z NDR. Likvidace následků trvala až do konce roku 1978.

Ve dnech 13. 7. a 23. 11. 1984 postihly lesní oblast velké větrné kalamity, kde byl odhad 65 000 plm polomové dřevní hmoty. Na odstraňování kalamity se začalo ihned, ale dokončovací práce se počítají ještě v roce 1986 (Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda 4).

Poslední měřenou plochou z leteckého snímku z roku 2008 bylo spočítáno 2629,56 ha (77,36%) (**příloha č. 6**). Celé 20. století byly lesy považovány za hospodářské. Těžba dřeva a následné zalesnění místním polesím. Navyšování lesní plochy má trend od poloviny 20. století.

Od roku 1991 nastal velký obrat v politice vývoje zdejších lesů. V roce 1991 vzniká Národní park Šumava, je dán nařízením vlády ČR č. 163/1991 Sb. a zákonem o ochraně krajiny č. 114/1992 Sb.

Národní park Šumava je rozdělen do tří zón.

- I. zóna - přísná přírodní
Do ní patří nejcennější a nejstabilnější území. První zóna je ponechána přirozenému vývoji. V této zóně se nesmí těžit dřevo.
- II. zóna - řízená přírodní
Zahrnuje zbytek lesních i nelesních ekosystémů. Cílem je udržení přírodní rovnováhy. Území zahrnuje původní, přirozené, částečně poškozené území.
- III. zóna - okrajová
Zahrnuje území člověkem značně pozměněné, patří sem zastavěná část.

5.3 Zemědělská plocha

Původní horská oblast byla pokryta hustými lesy. S prvními osadníky vznikaly první menší bezlesé plochy. Bezlesé plochy nejsou na Šumavě původním biotopem. Zdejší krajina ani okolí nedosahují nad hranici lesa, tak zde nemohly vzniknout původní subalpínské louky a pastviny. Vlhké a chladné klima odpovídá tomuto horskému stupni. První osídlenci přiváděli s sebou dobytek, zakládali malá hospodářství a pracovali většinou jako dřevorubci. Potravou pro dobytek byla převážně pastva, která měla ve zdejší krajině příznivé podmínky. Lesy byly klučeny a mýceny. Zprvu si lidé stavěli obydlí a následně tvořili pastviny a políčka. Bezlesé plochy nejdříve vznikaly u zástavby. Malá políčka se měla postarat především o vlastní obživu. S přibývajícím kolonizací se bezlesé louky rozrůstaly a stále větší část lesa se měnila na zemědělskou půdu.

Hranice mezi plochou pro pastvu a lesní plochou nebyla nikde zřetelná, a tak pastva postupně ohrožovala lesní plochu. Kraje lesní plochy začaly postupně řídnout a měnit svůj tvar. Pastva v lesích narůstala a lesní plochy byly silně ohroženy. V roce 1560 přišel zákaz pastvy dobytka na lesních plochách. Také samotní pasáci osekávali mlázi, které vyrostlo, aby se pastviny nezalesňovaly.

Zamokřené plochy nebyly využívány, z tohoto důvodu místní obyvatelé zamokřené plochy odvodnili a začali je zemědělsky využívat. Na mapě stabilního katastru je možné vidět odvodněnou část Jezerní slatě, která se začala využívat jako pastviny a orná půda.

5.3.1 Louky a pastviny

Několik stovek let byly tyto louky a pastviny obhospodařovány klasickým způsobem, a to pouze pastvou a kosením.

Mapování ve stabilním katastru nám ukazuje, že se zde vyskytuje 440 ha luk a pastvin (**příloha č. 3**), tj. 12,8% z celkové výměry katastrálního území (3 439 ha). Velikost zatravněných ploch se neustále zmenšuje ve prospěch lesní plochy. Lesní plocha se začíná pomalu zvětšovat jako tomu bylo dříve. V roce 1837 odpovídá cca 0,6 ha luk a pastvin na jednoho obyvatele obce.

V době před okupací v obci převládalo zemědělství. Pro vlastní potřebu pěstovali místní obyvatelé brambory, oves, ječmen a jarní žito. Obyvatelé chovali ovce, drobné domácí zvířectvo a v obci bylo evidováno kolem 1200 kusů hovězího dobytka. Dalším velkým zdrojem obživy a příjmu pro rodinu představoval sběr lesních plodů.

Úbytek lučních ploch a plochy pro pastvu do roku 1949 měla za následek druhá světová válka a její vliv na místní obyvatele. Úbytek trvalých travních porostů je vidět u **přílohy č. 4**. Za okupace byl odsun obyvatel české národnosti a po válce odsun obyvatel německé národnosti. Po válce se už do svých domů nevrátili všichni obyvatelé. Nastal menší útlum, který měl za následek i změnu počtu obyvatel. Několik let neobdělávané plochy se začaly vracet do svého přirozeného vývoje. Lidé neobdělávali všechny plochy, a tak některé plochy se změnily na lesní plochu. V roce 1950 vychází na jednoho obyvatele 1,56 ha luk a pastvin. Dvakrát větší plocha na jednoho obyvatele než bylo dříve. Vyšší číslo plochy na jednoho obyvatele je, i přes úbytek plochy luk a pastvin, z důvodu snížení počtu obyvatel více jak o 1 000.

V roce 1950 vzniká v obci první JZD, které bylo založeno z vesměs nezemědělců. JZD bez znalců zemědělství a hospodaření nemělo dlouhé trvání, a tak první JZD bylo pouze na papíře. S příchodem nových osídlenců přišel i nápad založit nové JZD. Noví kolonisté založili nové JZD a k nim se připojilo i sedm místních starousedlíků. Těch sedm členů bylo evidováno pouze papírově. Další příchod kolonistů dovolil rozšíření JZD a v roce 1955 mělo 52 členů.

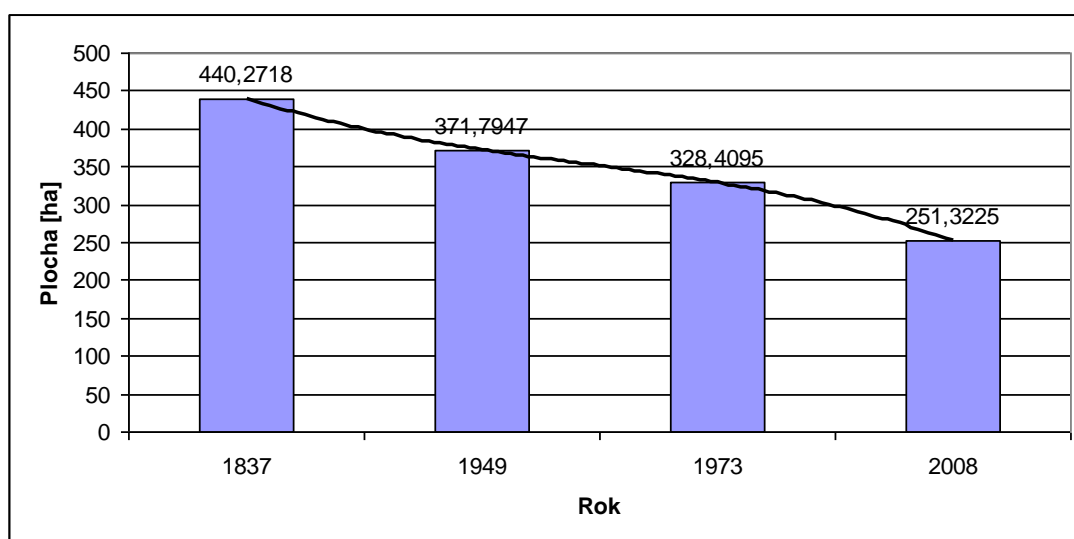
Nesoulad mezi osídlenci, nepoměr k práci a vypočítavost osídlenců nutila ONV k likvidaci JZD. Od 8. června 1956 hospodaření převzal Státní statek ve Vimperku, v Kvildě zřídil samostatné oddělení. Začátek hospodaření byl velmi těžký. Louky, kdysi dvousečné, rodí sotva 1x ročně. Většina jich jsou zamokřené, neodvodněné a nehnojené. Pracovníci jsou nestálí, nezodpovědní, ale přes všechny potíže jde hospodaření krok za krokem vpřed.

V zimním období státní statky nedávaly tolik potřebné práce pro všechny zaměstnance. Nejen z těchto důvodů byly na podzim v roce 1957 provedeny práce umožňující otevření bednářny v místní pile. Bednářna dala práci zaměstnancům státních statků v zimním a nepříznivém období.

V roce 1960 došlo k rozdělení státního statku na Státní statek Vimperk a Státní statek Horní Vltavice.

V roce 1962 byla v obci dostavena stáj, která měla kapacitu 200 kusů hovězího dobytka. Pro zajištění krmné dávky dobytka proběhla přeměna pozemků na Horské Kvildě. Na změněných pozemcích byla vyseta směska.

Následující období ukazuje snížení ploch luk a pastvin a zvýšení plochy orné půdy. Se vznikem oddělení Státních statků v Kvildě a postavením stáje pro hospodářská zvířata se zvýšil nárok na krmnou dávku. Důsledkem bylo rozšíření ploch orné půdy na úkor trvalých travních porostů. Prováděla se orba zatravněných pozemků, odvodňování zamokřených pozemků. V roce 1970 vychází na jednoho obyvatele 1,45 ha luk a pastvin.

Graf č. 7: Vývoj luk a pastvin

V současnosti je nejmenší plocha luk a pastvin za zkoumané období. Půda už nemá tak velký význam pro vlastní potřebu, jako tomu bylo v historii. Zemědělství v těchto oblastech má v současnosti jinou funkci než produkci potravin. Hlavním úkolem je její mimoprodukční funkce, tj. péče o krajinu a její ekologickou stabilitu. Obec se nachází v CHKO a NP Šumava. Místní zemědělec musí dbát a respektovat zásady druhové ochrany rostlin a živočichů.

Ideální cesta pro hospodářského zemědělce a ekologů bezlesé plochy za současných ekonomických a dotačních podmínek jeví extenzivní pastevní odchov masného typu skotu. Pastevní odchov musí odpovídat všem zásadám a požadavkům ochrany přírody. Mezi jedny z nejdůležitějších požadavků patří vybrání vhodného zdroje napájení zvířat, tak aby se nezneškodnocovaly povrchové odtoky.

V současné době je na Kvildě jedno hospodářství. Stará se o něj soukromý zemědělec. Na Kvildě hospodaří od roku 1989. Od začátku měl dojná a masná plemena. Dojná plemena byla ve stájích a masná převážně na pastvinách. Dojná plemena vlastnil do roku 2009. Od tohoto roku se zabývá výhradně masnými plemeny, především plemenem aberdeen angus. V současné době chová 120 kusů hovězího dobytka a menší stádo ovcí.

Hospodaří na 280 ha v katastrálním území Kvilda a bývalé osady Bučina. 150 ha luk a pastvin má v pronájmu od Národního parku Šumava, 15 ha od soukromých vlastníků a 15 ha tvoří vlastní pozemky. Od NPŠ jsou pozemky pronajaty smluvně, vždy na dobu 5 let. Obhospodařovaná plocha slouží ze 75% pro pastvu a zbytek jako louky. Dobytek je po celý rok venku na pastvě. Na zimu kolem poloviny prosince je dobytek převezen k zimovišti, které se nachází u stáje.

5.3.2 Orná půda

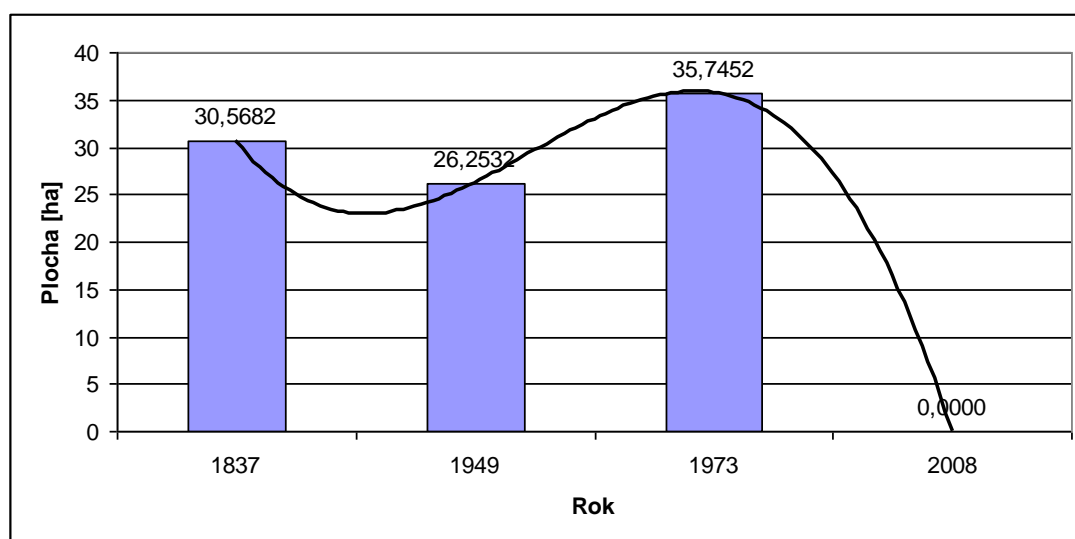
Největší plocha orné půdy zde byla kolem roku 1973. Mezi nejvíce pěstované plodiny patřil ječmen, oves, brambory. Klimatické podmínky byly vhodné pro pěstování lnu.

Jedna z největších zemědělských ploch vznikla na jižním svahu hory Orel v roce 1700. Zdejší tzv. Políčka se po několik let a generací měnila z lesní plochy na ornou půdu. Dalšími využívanými a pozměněnými plochami byly plochy na svahu hory Lapky. Také u Tobiášovy Hutě, kde se usadili noví kolonisté, vznikla políčka.

Blok orné půdy tzv. Políčka je 19,2 ha. Z celkové výměry orné půdy v katastru obce 62,8% v roce 1837. V roce 1973 bylo více větších bloků orné půdy. Největší plocha je opět tzv. Políčka, 11,4 ha. Další větší blok orné půdy 6,9 ha se nacházel na svahu hory Lapka.

V současné době se v katastrálním území Kvildy nenachází žádná plocha s ornou půdou, která by byla zemědělsky obhospodařována. Většina ploch orné půdy se přeměnila na sukcesní louky nebo slouží jako louky a pastviny. Hranice, které byly mezi ornou půdou a lesem, se mění postupně na lesní plochu. Bývalé hranice mezi ornou půdou je možné vidět i dnes. Hranice se označovaly tzv. snosy, to je kamenná zídka vytvořená ze sebraných kamenů, které se nacházely na orné půdě.

Drsné klimatické podmínky a hlavně ekonomické podmínky by neumožňovaly vhodné a ekonomicky výhodné pěstování plodin. Jak jsem již zmiňoval, obec se nachází v NP Šumava. Dodržení všech podmínek pro hospodaření v národním parku by bylo ekonomicky nevhodné. Některé dříve kulturní plochy orné půdy se nachází v první zóně národního parku. Tyto dříve kulturní louky se již několik let vyvíjí jako plochy přirozené, které jsou lidskou činností ovlivněny jen minimálně, a to senosečí. Některé jsou ponechány přirozenému vývoji a označují se jako „sukcesní louky“.

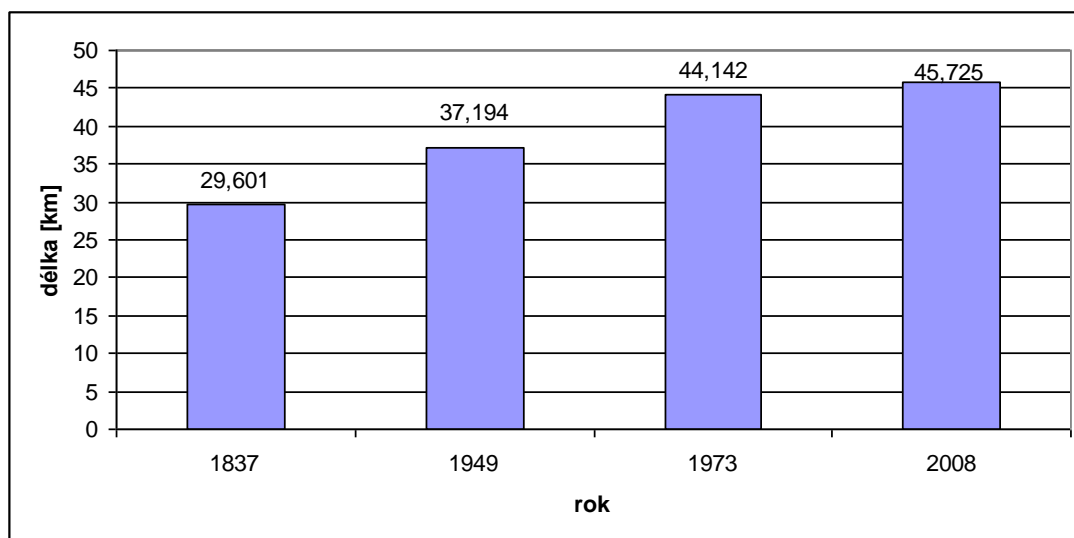

Graf č. 8: Vývoj orné půdy

5.4 Komunikace

Okresní silnice z Vimperka do Velkého Zdíkova byla vystavěna v letech 1840-43. V roce 1844 byla zahájena výstavba silnic z Velkého Zdíkova přes Pláně do Kvildy a v roce 1865-66 až na Bučinu. V roce 1842 byla vylepšena stávající silnice Kvilda - Františkov. Cesta přes Filipovu Huť do Modravy byla zbudována v roce 1870. Tato série výstavby silnic pokračovala v roce 1875 vybudováním silnice z Kvildy na Horskou Kvildu na Svojše a k Rejštejnu. Teprve v letech 1934-35 byla postavena nová silnice přes Františkov do Borových Lad (Kronika č. 5).

Vývoj délky cest v katastrálním území v jednotlivých letech lze také znázornit výpočtem délky cest na jeden km^2 plochy. V roce 1837 byla délka cest 861 m na km^2 . Velikost katastrálního území je $34,39 \text{ km}^2$. V roce 1949 se délka cest zvětšila na $1082 \text{ m} * \text{km}^{-2}$. Do roku 1973 vznikly nové lesní cesty, délka cest je $1284 \text{ m} * \text{km}^{-2}$. Po roce 1973 přibyly také nové lesní cesty a vznikly nové menší přístupové cesty k domům. V roce 2008 byla délka cest $1312 \text{ m} * \text{km}^{-2}$.

Graf č. 9: Vývoj délky cest

6 ZÁVĚR

Zájmová oblast byla vymezena katastrálním územím a byla posouzena historická geneze krajiny. Katastrální území bylo rozděleno do jednotlivých období do jednotlivých Land use. Ve vymezených obdobích byl pozorován jejich vývoj. U určitých ploch byla určena charakteristika.

Změny, které proběhly u vývoje lesní plochy, ovlivnily osídlení obyvatel a přírodní větrné katastrofy. Lesní plocha, která byla pokryta stromy, se střídala s nezalesněnými plochami tzv. pasekami. Umístění území do NPŠ mělo vliv na zvětšování lesní plochy a její ochranu.

Periodické snižování trvalého travního porostu mělo trend už od roku 1837. Od té doby pro obyvatele upadalo zemědělství jako jejich hlavní obživa. Obživa obyvatel z horských oblastí se přesouvala mimo zemědělskou obživu. V dnešní době na území NPŠ nemá zemědělství prioritu obživy. Zemědělství v horských oblastech má jinou důležitou roli, a to v udržitelnosti krajiny. Zemědělství, které je zde, je pouze extenzivní chov, a to pastvou a sečením luk.

Orná půda, která zde umožňovala v dřívější době život a měla samozásobovatelství charakter, měla význam jen v dřívější době. Poté byla půda důležitým faktorem pro pěstování obilí pro místní JZD, které zde bylo vytvořeno. V dnešní době se zde nenachází žádná plocha orné půdy. Z hlediska ekonomického a přírodního by bylo velmi složité pěstování plodin. Na plochách orné půdy se dnes nachází trvalé travní porosty.

Funkce Šumavy se za posledních cca 100 let výrazně změnila. Původní horské zemědělství s převážně pasteveckým charakterem a extenzivním chovem dobytka, doplněné o práci v lesním průmyslu, se po roce 1950 proměnilo v částečně uzavřenou oblast s malým cestovním ruchem. Další změna proběhla po roce 1990, kdy se prosazovala intenzivní ochrana nedotčené přírody. Jednalo se převážně o území, které bylo součástí železné opony. Dlouhodobě uzavřené území měnilo svůj vzhled bez lidského zásahu. V současnosti se stala Šumava nejvíce se rozvíjející oblastí cestovního ruchu, a to jak vnitrostátní, tak i mezinárodní. V porovnání s jinými místy v České republice, které přecházely plynule v rámci sociálně ekonomických podmínek. Rychlost těchto změn na území Šumavy vedou ke konfliktům mezi jednotlivými aktéry území.

Velký vliv na zvyšování zástavby má v posledních letech turistický ruch. V dřívější době sloužily domy k obydlí a k chovu dobytka. Stavby byly zcela ze dřeva. Dnešní trend je zástavba pouze pro turistický ruch, který je zde hlavní obživou spolu s prací v lese.

Rozvoj obce v posledních letech probíhá jen z turistického hlediska. Většina domů je stavěna jako ubytovny pro turisty. V této oblasti je již mnoho takových ubytoven a území je přesyceno těmito stavbami. Probíhá zde výstavba, která pro zdejší kraj není původní a ani do této krajiny nepatří. Obec by se měla vrátit k původní zástavbě, která tady byla po mnoho let. Pro obec by bylo vhodné, kdyby se postavily domy, které by byly trvale obydleny, a přišli by do nich noví obyvatelé.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ALBRECHT Josef, *Chráněná území ČR: Českobudějovicko*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, 2003. 807 s. ISBN 80-86064-65-4.
2. ALBRECHT Josef, *Šumavské pláně*. České Budějovice: Kajske středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Českých Budějovicích a Správa CHO Šumava, 1979. 27 s.
3. ANDĚRA Miloš, ZAVŘEL Petr, *Šumava: příroda historie život*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Baset, 2003. 800 s. ISBN 80-7340-021-9.
4. BABŮREK Jiří, PERTOLDOVÁ Jaroslava, VERNER Kryštof, JIŘIČKA Josef, *Průvodce geologií Šumav*. 1. vyd. Vimperk: Správa NP a CHKO Šumava a Česká geologická služba Praha, 2006. 118 s. ISBN 80-7075-659-4.
5. BERNHARDT Tomáš, JELEN Jiří, MAZNÝ Petr, *Šumava bez hranic: Šumava - Bavorský les - Mühlviertel*. 2. dopl. vyd. Plzeň: Starý most, 2007. 317 s. ISBN 978-80-239-9490-2.
6. BUFKA Luděk, BUFKOVÁ Ivana, KOVAŘÍK Karel, MÁNEK Jiří, MARTANOVÁ Jaroslava, MAŠKOVÁ Zuzana, SILOVSKÝ Vladimír, SKOLEK Milan, VALENTA Michal, ZATLOUKAL Vladimír, ZELENKOVÁ Eva, *Plán péče Národního parku Šumava: na období 2001-2010*, Vimperk r. 2000.
7. DOLEŽALOVÁ Jiřina, *Tajemné stezky: Pohlednice ze Šumavy*. 1. vyd. Vimperk: nakladatelství Regia, 2005. 207 s. ISBN 80-86367-53-3.
8. ERHART Josef, *Šumava: Fotografie z let 1959-2009*. 1.vyd. České Budějovice: V1.n. 2009. ISBN 978-80-254-4438-2.
9. FIBICH Ondřej, *Nejúplnější místopisní slovník staré Šumavy*. 1. vyd. Klatovy: nakladatelství Hrad Strakonice a NP a CHKO Šumava, 2009. 295 s. ISBN 978-80-901372-4-0.
10. HONNER Jan, PROKOPOVÁ Marie, *Šumava v roce 1991*. 1.vyd. České Budějovice: Krajská správa ČSÚ v Plzni, krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích , 1992. 155 s.
11. HORPENIAK Vladimír, *Střední Šumava*. 1. vyd. Český Těšín: Paseka, 2007. 72 s. ISBN 978-80-7185-839-3.
12. HORPENIAK Vladimír, *Hornické Kašperské Hory v době předhusitské: Zlato u Kvildy*. In *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. výročí města Kašperské Hory*. 1. vyd. Plzeň: Městná Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 75-92.

13. HORPENIAK Vladimír, Kvilda, Bučina. In *Zapomenuté dědictví: Oprava drobných kamenných památek na Šumavě*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava ve Vimperku a Rotary klub Praha, 2006. 83-90 s. ISBN 80-239-3684-0.
14. HORPENIAK Vladimír, *Červená - Rothsaiifen: střípky z historie jedné šumavské vesnice*. Plzeň: Muzea Šumavy Sušice - Kašperské Hory
15. HUBENÝ Pavel, *40 let chráněné krajinné oblasti Šumava*. Příbram VI: Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, Osídlení Šumavy, 2004. 18-19 s. ISBN 0862-5166.
16. HUBENÝ Pavel, *Šumava*. Příbram: Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, 2006. Kvildy, 30-31 s. ISBN 0862-5166.
17. HUBENÝ Pavel, *Krajina a architektura. Země Světa: Šumava*. 2005, č. Duben, 20-23 s. ISBN 1213-8193.
18. CHÁBERA Stanislav a kol., *JIHOČESKÁ VLASTIVĚDA řada A: Neživá příroda*. 1.vyd. Vimperk: Jihočeské nakladatelství, 1985.
19. JELÍNEK Josef, *Od jihočeských pralesů k hospodářským lesům Šumavy*. 1. vyd. Brandýs nad Labem: Ministerstvo zemědělství ČR, Úsek lesního hospodářství, 2005. 124 s. ISBN 80-7084-341-1.
20. KREJČÍ František, *Národní park Šumava*. Vimperk: Šumavská nadace pro ochranu přírody, 1993. 43 s.
21. KUBŮ František, ZAVŘEL Petr, *Terénní průzkum České části Zlaté stezky*. In *Zlatá stezka: Sborník Prachatického muzea*. 1994. 54-76 s.
22. KUKLÍK Karel, *Šumava*. 1. vyd. Praha 10: Panorama, 1984. 238 s. ISBN 11-072-84.
23. MARTAN Miloslav, PŘEDOTA Miroslav, *Šumava na starých pohlednicích I.* 4 .vyd. Český Těšín: PROSTOR-design , 2004. 264 s. ISBN 80-903317-1-8.
24. ORTMEIER Martin, *Jihočeská lidová architektura: Malorolník na Šumavě - současnost minulého*. Passau: Passavia Druckerei GmbH Passau, 1992. 94-104 s. ISBN 3-87616-171-1.
25. PRELÍN Radim, BIČÍK Ivan, *Sborníky z výzkumu na Šumavě - sešit 4 Lokální rozvoj na Šumavě*. Vimperk: Správa NP a CHKO Šumava, 2010. 187 s. ISBN 1803-4470.
26. PEŠTA Jan, *Encyklopedie českých vesnic: díl II. Jižní Čechy*. Praha: nakladatelství Libri, 2004. 591 s. ISBN 80-7277-149-3.

27. PRAXL Paul, *Der Goldene Steig*. 2. Auflage. Grafenau: Verlag Morsak oHG, 1983. 111 s. ISBN 3-87553-050-0.
28. PRAXL Paul, *Eine Beschreibung des Goldenen Steiges vom Jahre 1593*. Ulam: Monatschrift für Böhmerwälder 18. 1965. 234-237 s.
29. REICHARDT Honza, REICHARDTOVÁ Blanka, *Stará Šumava: Pláně a Povydrí*. 1. [s.l.] : [s.n.], 2004. 314 s.
30. SCHUSTER Karl, *Dějiny obce Kvildy*. 1.vyd. České Budějovice: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích, 1990. 58 s.
31. STARÝ Václav, *Na Kvildě před staletími: ČESKO, BAVORSKÉ VÝHLEDY*. 4 .roč./č. 22, 1993. 6 s.
32. SKOLEK Milan, *Nelesní ekosystémy v Národním parku Šumava (zemědělsky využívané bezlesí)*. ŠUMAVA, 2001 Zvláštní číslo k 10. výročí vyhlášení Národního parku Šumava, 23-24 s.
33. ŠANTRŮČKOVÁ Hana, VRBA Jaroslav a kol., *Co vyprávějí šumavské smrčiny*. 1.vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, Přírodovědecká fakulta Jihočeské Univerzity, 2010. 153 s. ISBN 978-80-87257-04-3.
34. ŠKABRADA Jiří, *Lidová stavby: architektura českého venkova*. 1. vyd. Příbram: nakladatelství Agro. 1999. 243 s. ISBN 80-7203-082-5.
35. VACEK Stanislav, PODRÁZSKÝ Vilém, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, *Stav, vývoj a management lesních ekosystémů v průběhu existence NP Šumava*. Kostelec pod Černými lesy: Svaz obcí národního parku Šumava za přispění Plzeňského a Jihočeského kraje, obce Modravy a nakladatelství Fortuna Praha v nakladatelství a vydavatelství Lesnická práce, 2008. 95 s. ISBN 978-80-87154-32-8.
36. VALENTA Michal, Přírodní klenot *Země Světa: Šumava*. 2005, č. Duben, 4-7 s. ISBN 1213-8193.
37. VALENTA Michal, KADOCH Jiří, *Národní park Šumava*. 1. vyd. Těšín: Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava ve Vimperku ve spolupráci s reklamní agenturou FLECK ve Staré Boleslavi, 1996. 60 s.
38. VÁVROVÁ Jaroslava, *Kapitoly z minulosti Kvildy*. 1. vyd. Praha 8: Vl.n, 1999. 63 s.
39. VÁVROVÁ Jaroslava, *Kapitoly z minulosti Kvildy*. 2. rozš. vyd. Klatovy: Dragon Press: Cl.n, 2005. 141 s. ISBN 802395105X.
40. VEPŘEK Karel, HALOUN Jiří, ANDRLE Alois, *ŠUMAVA územní plán regionu*. Praha: ministerstvo životního prostředí ČR, TERPLAN - Státní ústav pro územní plánování.

41. VODÁK Ladislav, *Naučná stezka Povydrří*. Čelákovice: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Plzni a Správa západočeské části chráněné krajinné oblasti Šumava, 1977. 36 s.
42. VONDRUŠKA Vlastimil, *Život staré Šumavy*. 1. vyd. Vimperk: Západočeské nakladatelství, 1989. 248 s.
43. ZÁLOHA Jiří, *Šumava od A do Z*. 1. vyd. České Budějovice: Růže České Budějovice, 1972. 214 s.
44. ZÁLOHA Jiří, *Šumava od A do Z*. 2. dopl. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1984. 226 s.
45. ZEITHMMER Leopold, *Šumava, kraj a lid*. České Budějovice: Vl.n, 1902. 302 s.

Další zdroje:

1. Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda 4 (1945-1989 (1995)), SOkA v Prachaticích
2. Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda 5 (1989-2009), uložena na OÚ v Kvildě
3. Podklady z informační středisko Kvilda Správa NP a CHKO Šumava
4. Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2009), Český statistický úřad, www.czso.cz
5. SEDLÁŘOVÁ Iva, Vlastnictví lesů-novověk, <http://www.renesance-gabreta.cz/vlastnictvi-lesu>
6. <http://cs.wikipedia.org/wiki>
7. <http://hledani.rozhlas.cz>
8. Soukromí archiv Emila Kintzla, foto J.Seidel
9. Letecký snímek Tomáš Hora, THC: Vydavatelství neperiodických tiskovin a publikací, foto: Martin Pokladník

Seznam flóry a fauny

Flóra

bika lesní - *Luzula sylvatica*
borovice kleč - *Pinus mugo*
bříza trpasličí - *Betula nana*
devětsil bílý - *Petasites albus*
devětsil lékařský - *Petasites hybridus*
dřípatka horská - *Soldanella montana*
hořec šumavský - *Gentiana pannonica*
hvozdík krogenatý - *Dianthus deltoides*
jestřábník oranžový - *Hieracium aurantiacum*
kamzičník rakouský - *Doronicum austriacum*
klikva bahenní - *Oxycoccus palustris*
kyhanka sivolistá - *Andromeda polifolia*
mléčivec alpský - *Mulgedium alpinum*
mléčivec horský - *Cicerbita alpina*
oměj šalamounek - *Aconitum plicatum*
pcháč různolistý - *Cirsium heterophyllum*
plicník lékařský - *Pulmonaria officinalis*
podbělice alpská - *Homogyne alpina*
prha chlumní (arnyka) - *Arnica montana*
rosnatka okrouhlolistá - *Drosera rotundifolia*
sasanku hajní - *Anemone nemorosa*
sedmikvítek (obecný) evropský - *Trientalis europaea*
smilka tuhá - *Nardus stricta*
smrk ztepilý - *Picea abies*
suchopýr pochvatý - *Eriophorum vaginatum*
tolije bahenní - *Parnassia palustri*

Fauna

čolek horský - *Mesotriton alpestris*
datlík tříprstý - *Picoides tridactylus*
ještěrka živorodá - *Zootoca vivipara*
kos horský - *Turdus torquatus*
křivka obecná - *Loxia curvirostra*
puštík bělavý - *Strix uralensis*
ropucha obecná - *Bufo bufo*
rys ostrovid - *Lynx lynx*
skokan hnědý - *Rana temporaria*
slepýš obecný - *Anquis fragilis*
tetřev hlušec - *Tetrao urogallus*
tetřívka obecná - *Tetrao tetrix*
užovka obojková - *Natrix natrix*
zmije obecná - *Vipera berus*

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ArcGIS	Geografický informační systém
Č. p.	Číslo popisné
EUROPARC	Sdružení správ velkoplošných chráněných území ČR a dalších organizací aktivních v územní ochraně přírody
CHKO	Chráněná krajinná oblast
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
MŠ	Muzeum Šumavy Kašperské Hory
NP	Národní park
NPŠ	Národní park Šumava
Plm	Plný metr (1 m ³ dřeva)
ONV	Okresní národní výbor
S-JTSK	Systém jednotné trigonometrické sítě katastrální
SLT	Soubor lesních typů
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
ÚV KSČ	Ústřední výbor komunistické strany Československa
VGHMUř	Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad
ZABAGED	Český úřad zeměměřičský a katastrální
Zl	Zlatých

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Klimatické údaje

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Nástroje pro Georeferencing

Obr. č. 2: Nástroj ArcCatalog

Obr. č. 3: Nástroj Editor

Obr. č. 4: Tabulka atributu a výpočet plochy pomocí Field Calculator

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Počet žáků ve škole v jednotlivých letech

Graf č. 2: Vývoj zástavby

Graf č. 3: Vývoj počtu obyvatel

Graf č. 4: Vývoj v počtu domů

Graf č. 5: Vývoj lesní plochy

Graf č. 6: Vývoj plochy lesních pasek

Graf č. 7: Vývoj luk a pastvin

Graf č. 8: Vývoj orné půdy

Graf č. 9: Vývoj délky cest

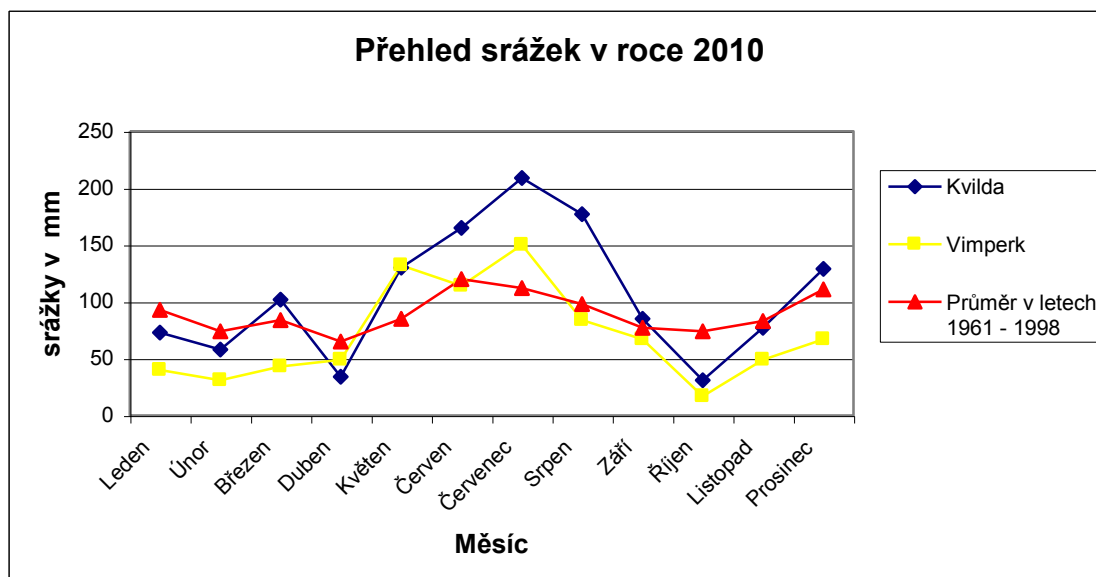
8 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příl. 1: Grafické znázornění měsíčních srážkových úhrnů v roce 2010	72
Příl. 2: Porovnání vývoje počtu domů a obyvatel na Šumavě a v obci Kvilda	73
Příl. 3: Land use z roku 1837	75
Příl. 4: Land use z roku 1949	76
Příl. 5: Land use z roku 1973	77
Příl. 6: Land use z roku 2008	78
Příl. 7: Procentické zastoupení ploch	79
Příl. 8: Porovnání Land use centra obce s č. p. v roce 1837 a 2008	80
Příl. 9: Fotodokumentace	82

Příl. 1: Grafické znázornění měsíčních srážkových úhrnů v roce 2010 (v milimetrech)

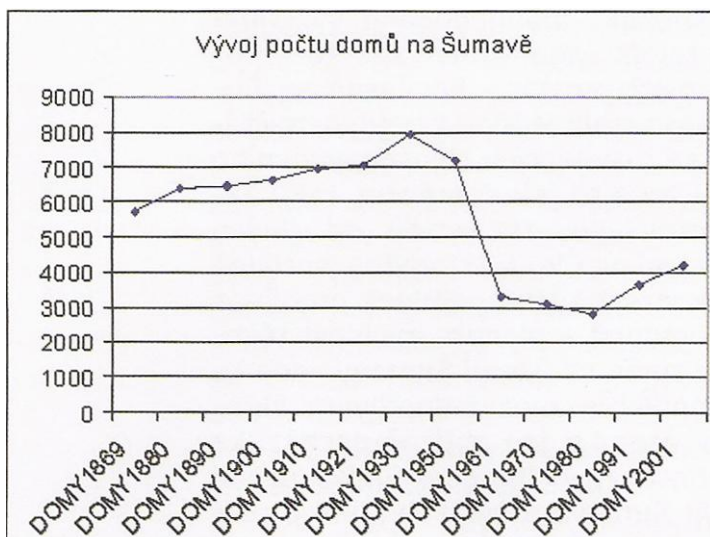
Měsíc	Kvilda	Vimperk	Průměr v letech 1961 - 1998 (stanice Kvilda)
Leden	73	40	93
Únor	58	31	74
Březen	102	43	84
Duben	34	49	65
Květen	130	132	85
Červen	165	114	120
Červenec	209	150	112
Srpen	177	84	98
Září	85	67	77
Říjen	31	17	74
Listopad	77	49	83
Prosinec	129	67	111
Celkem	1 270	843	1 082

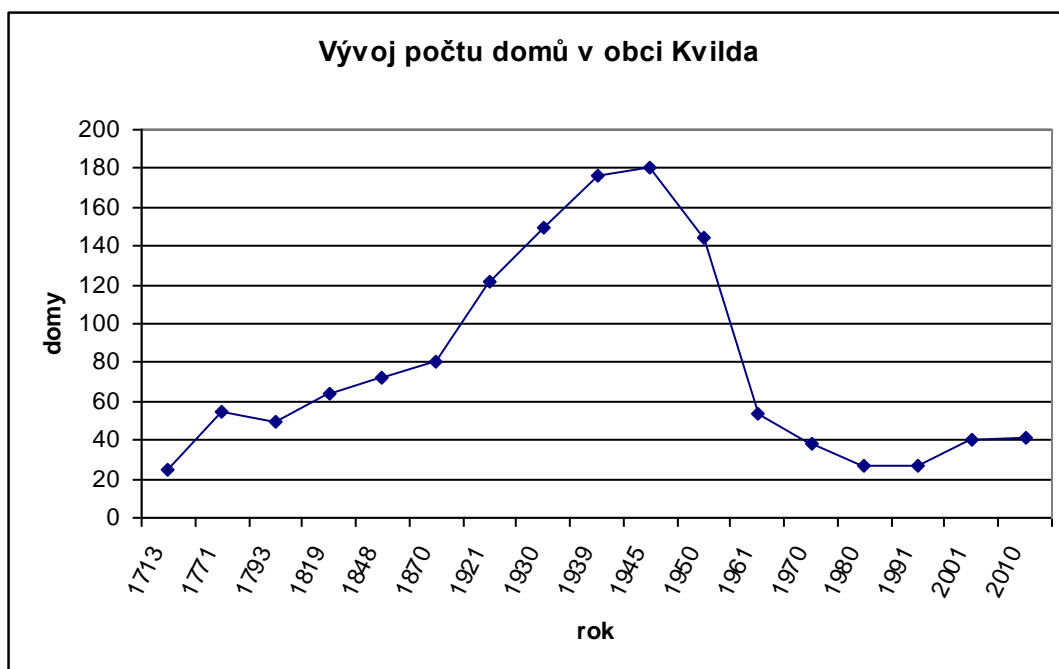
(Informační středisko Kvilda Správa NP a CHKO Šumava)

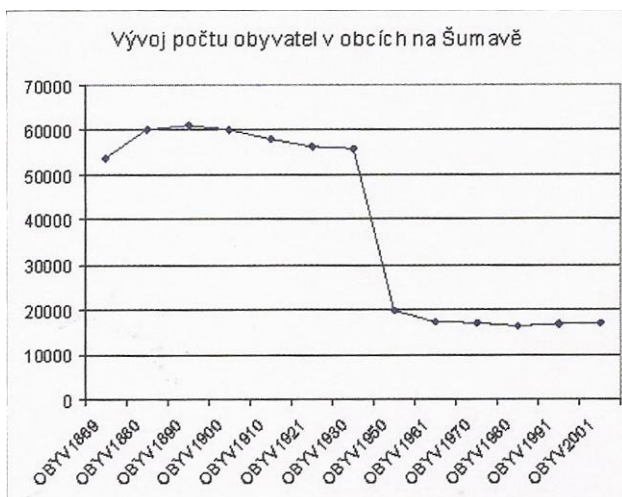
Příl. 2: Porovnání vývoje počtu domů a obyvatel na Šumavě a v obci Kvilda

Na grafech můžeme porovnat vývoj počtu domů a vývoj obyvatel v obcích, které se nachází v NP Šumava a vývojem obce Kvilda. Počet sledovaných obcí v NP Šumava je 22.

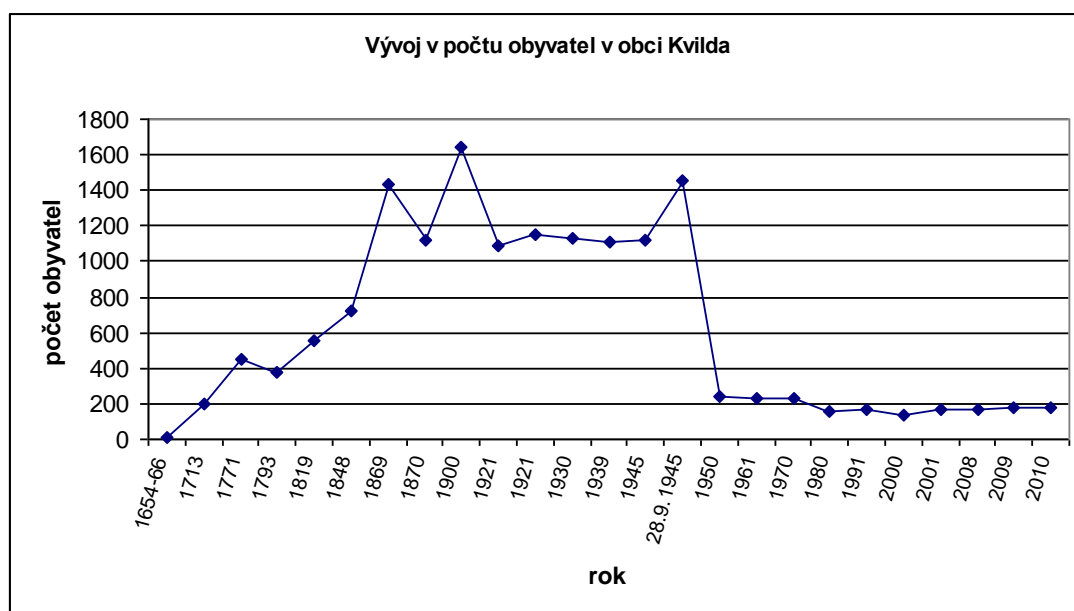

(Perlín, Bičík, 2010)

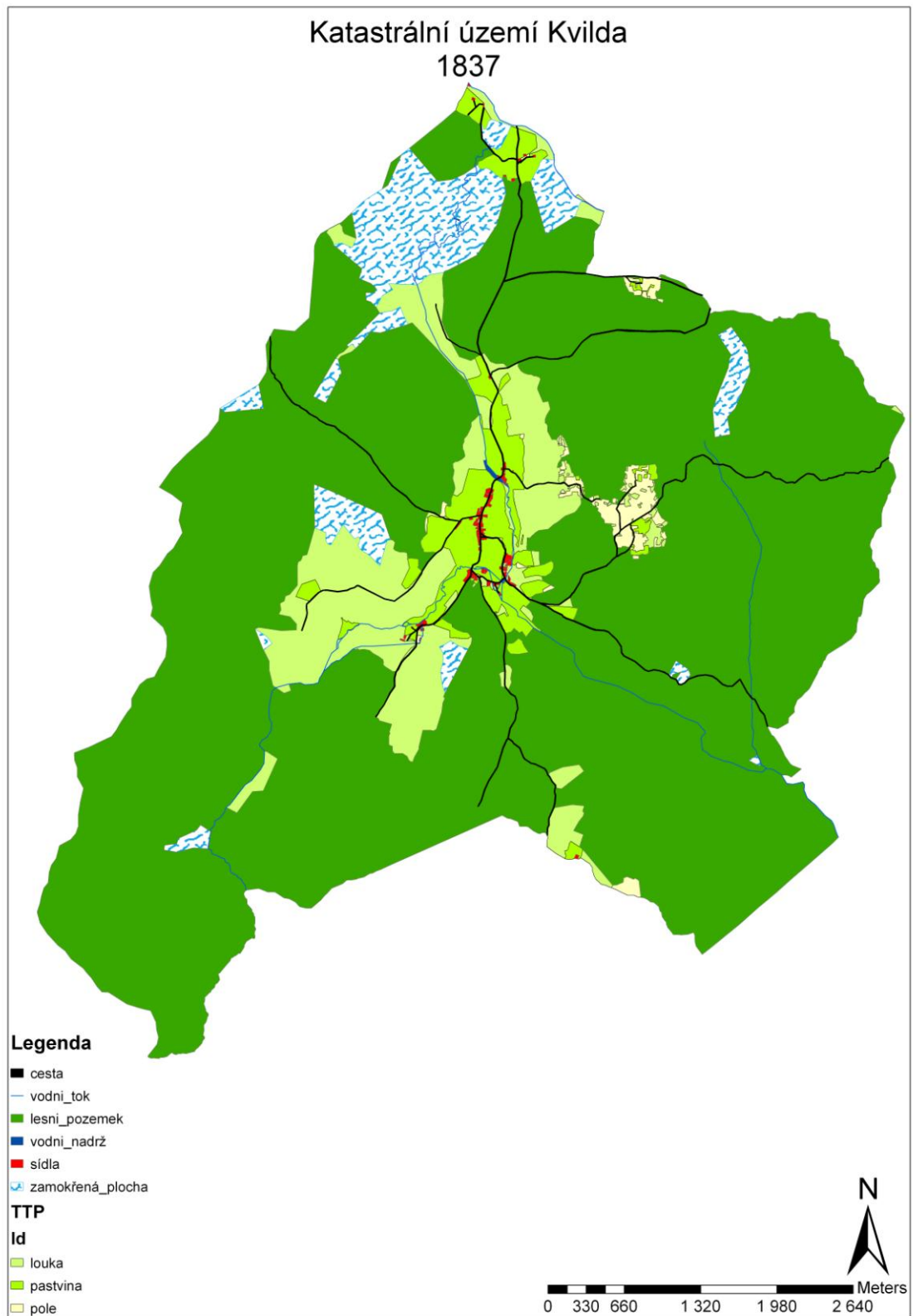

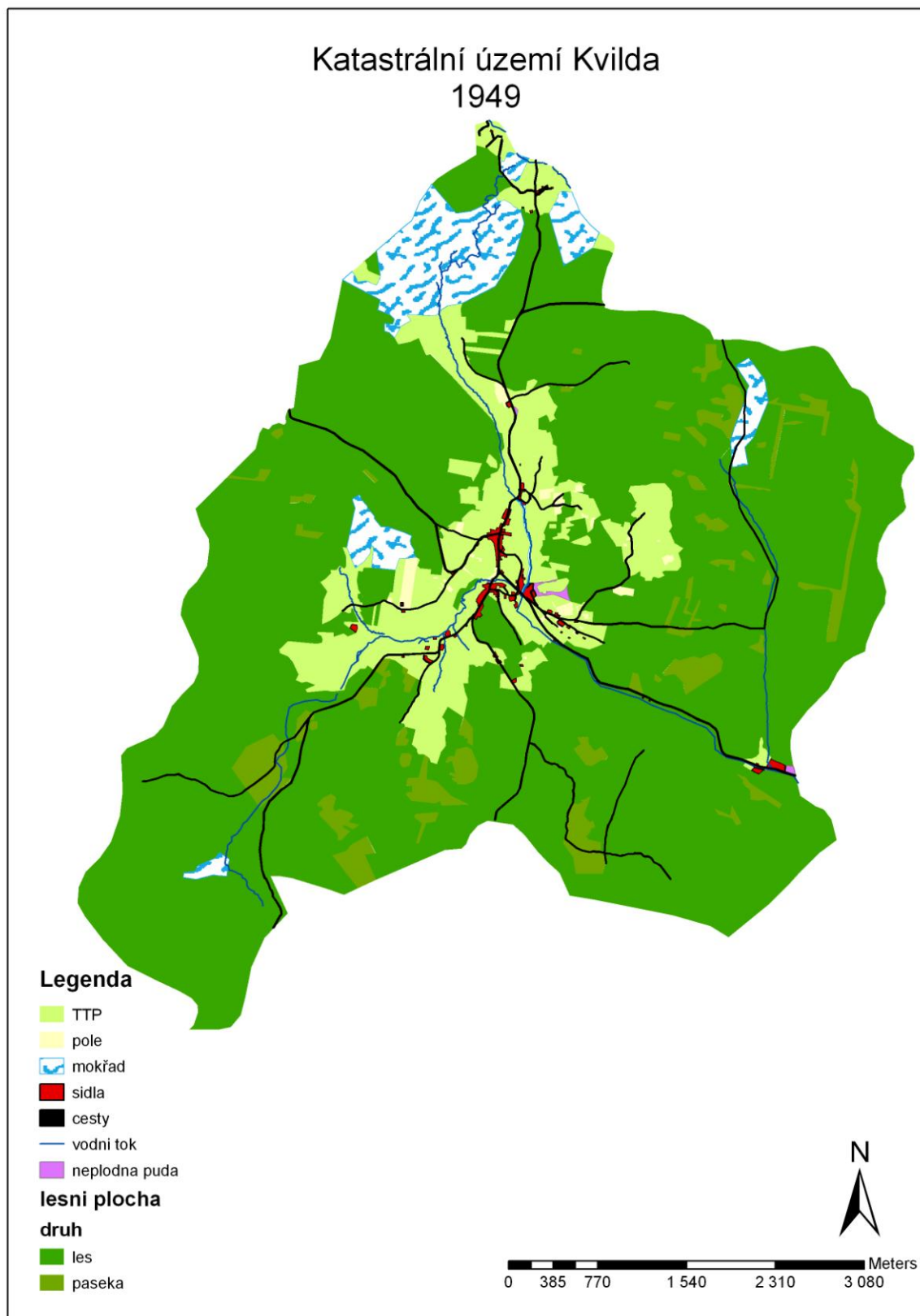
(Perlín, Bičík, 2010)

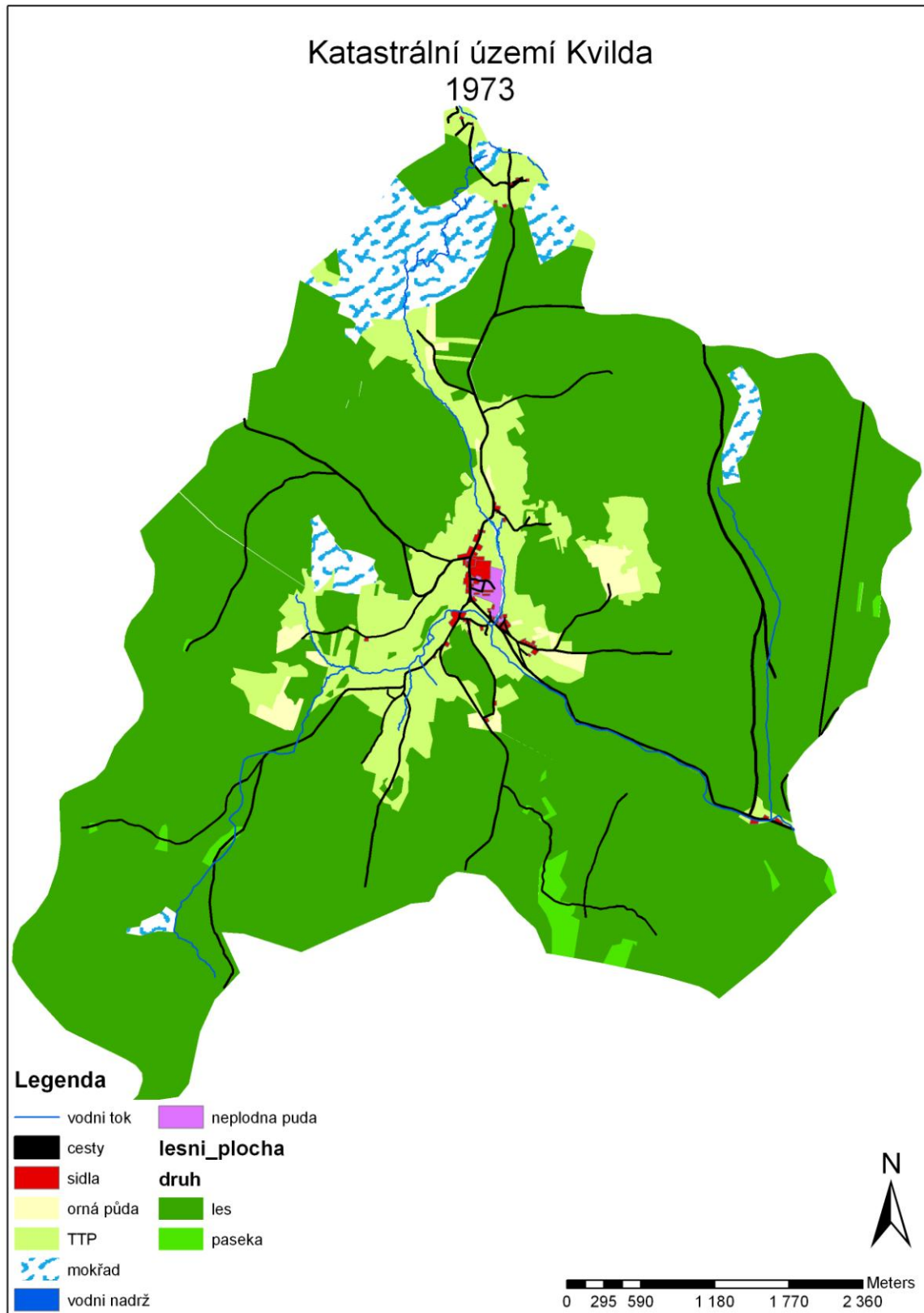
Příl. 3: Land use z roku 1837

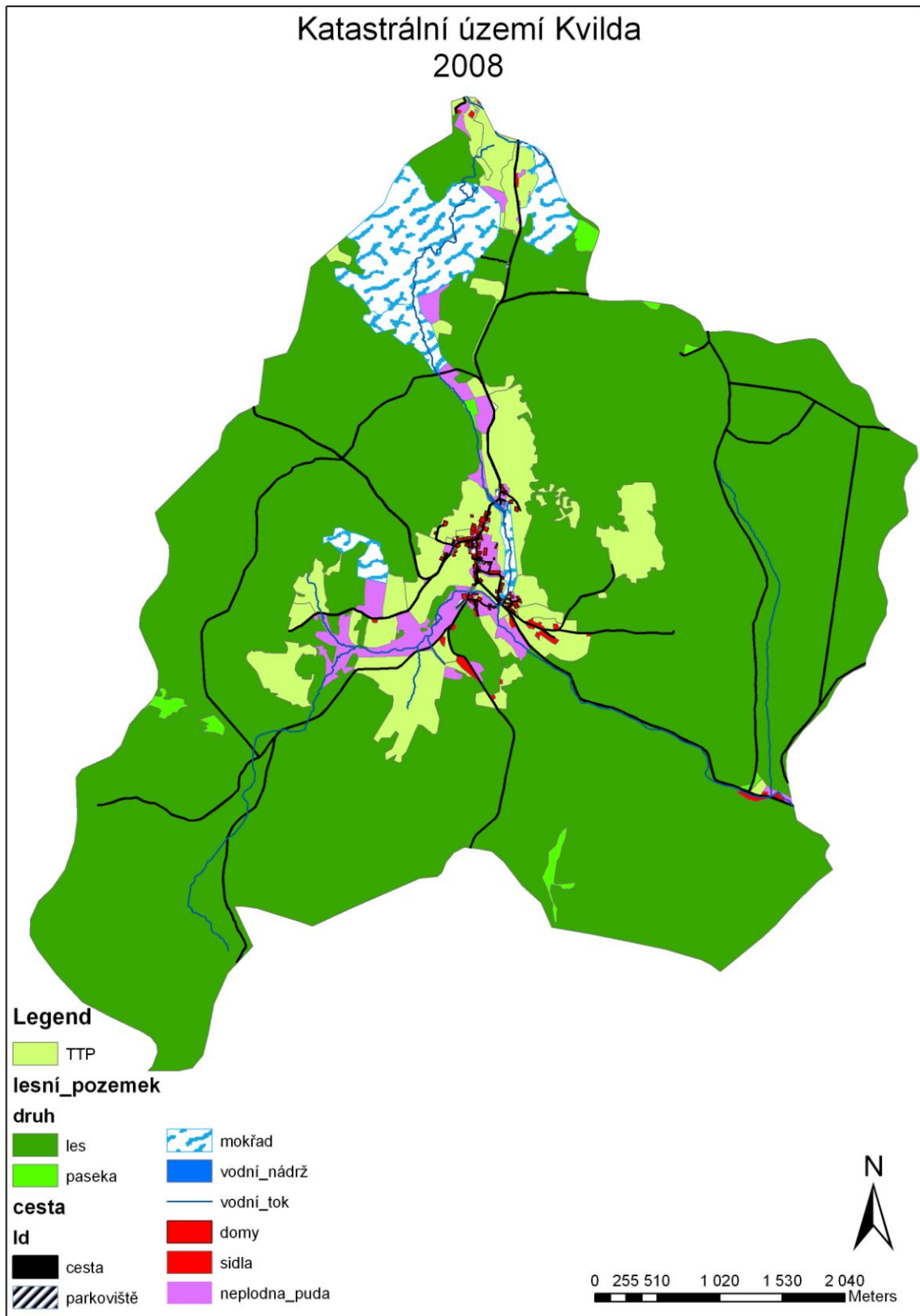
Příl. 4: Land use z roku 1949

Příl. 5: Land use z roku 1973

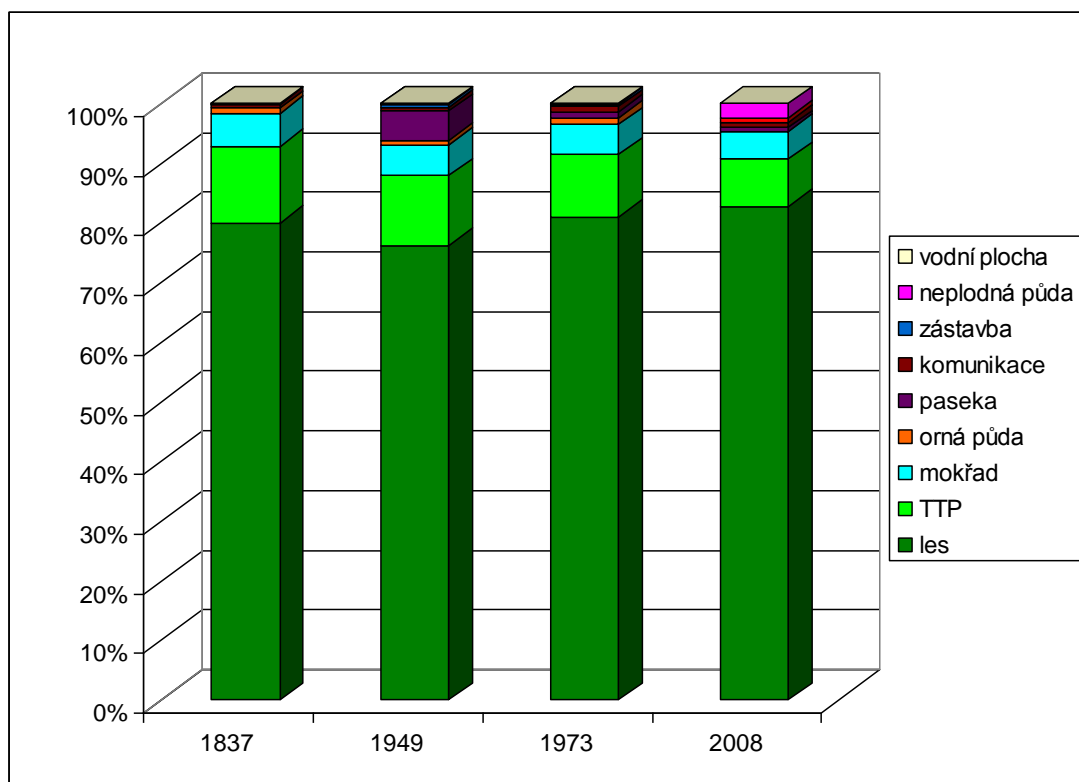

Příl. 6: Land use z roku 2008

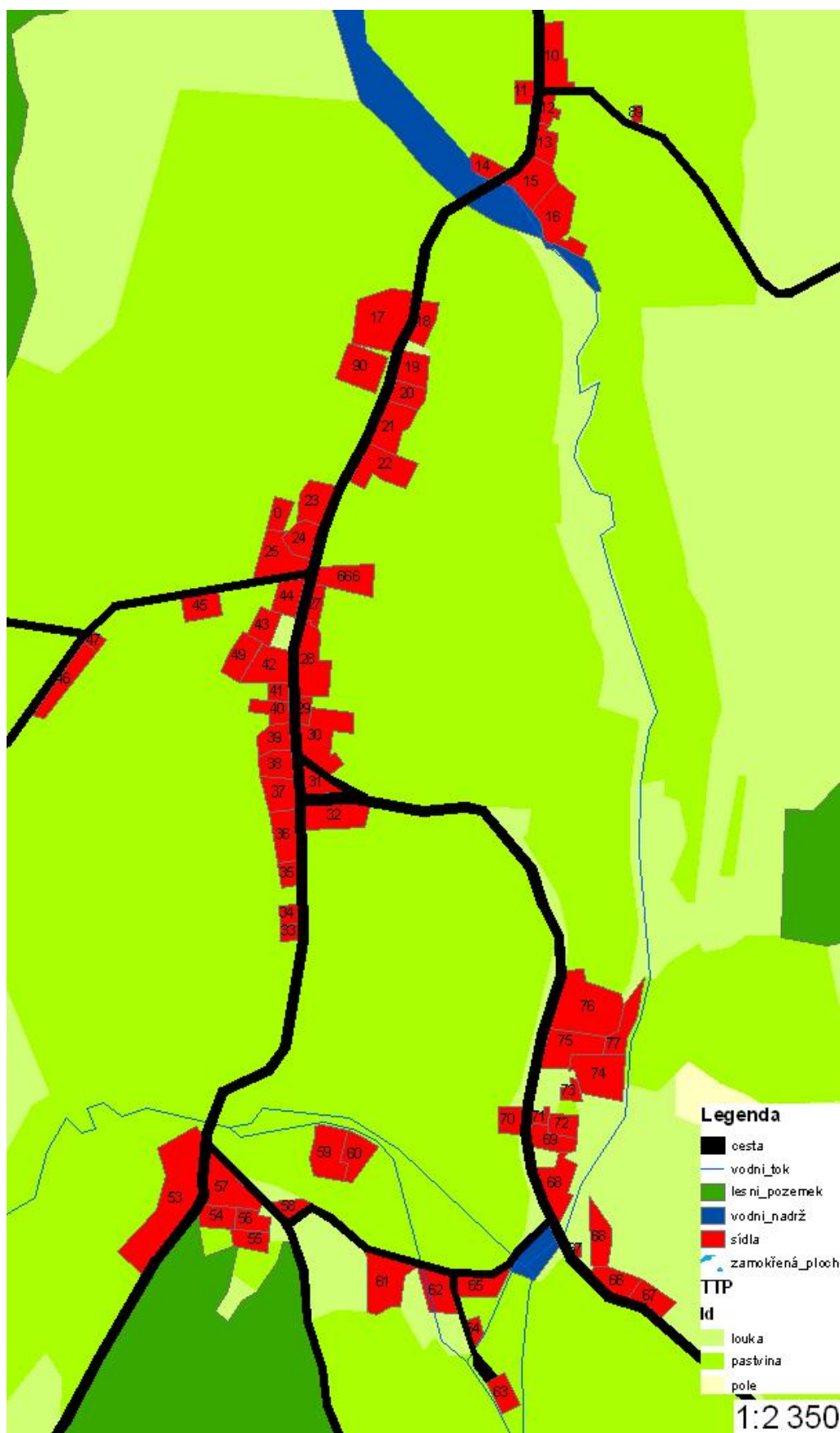
Příl. 7: Procentické zastoupení ploch

Graf zobrazující procentuální zastoupení jednotlivých ploch. Nejvyšší procentuální zastoupení mají lesy a trvalé travní porosty. Největší úbytek za celé období je u trvalých travních porostů 5,49%. Nejvýraznější změna je u lesní plochy v roce 1837 a 1949.

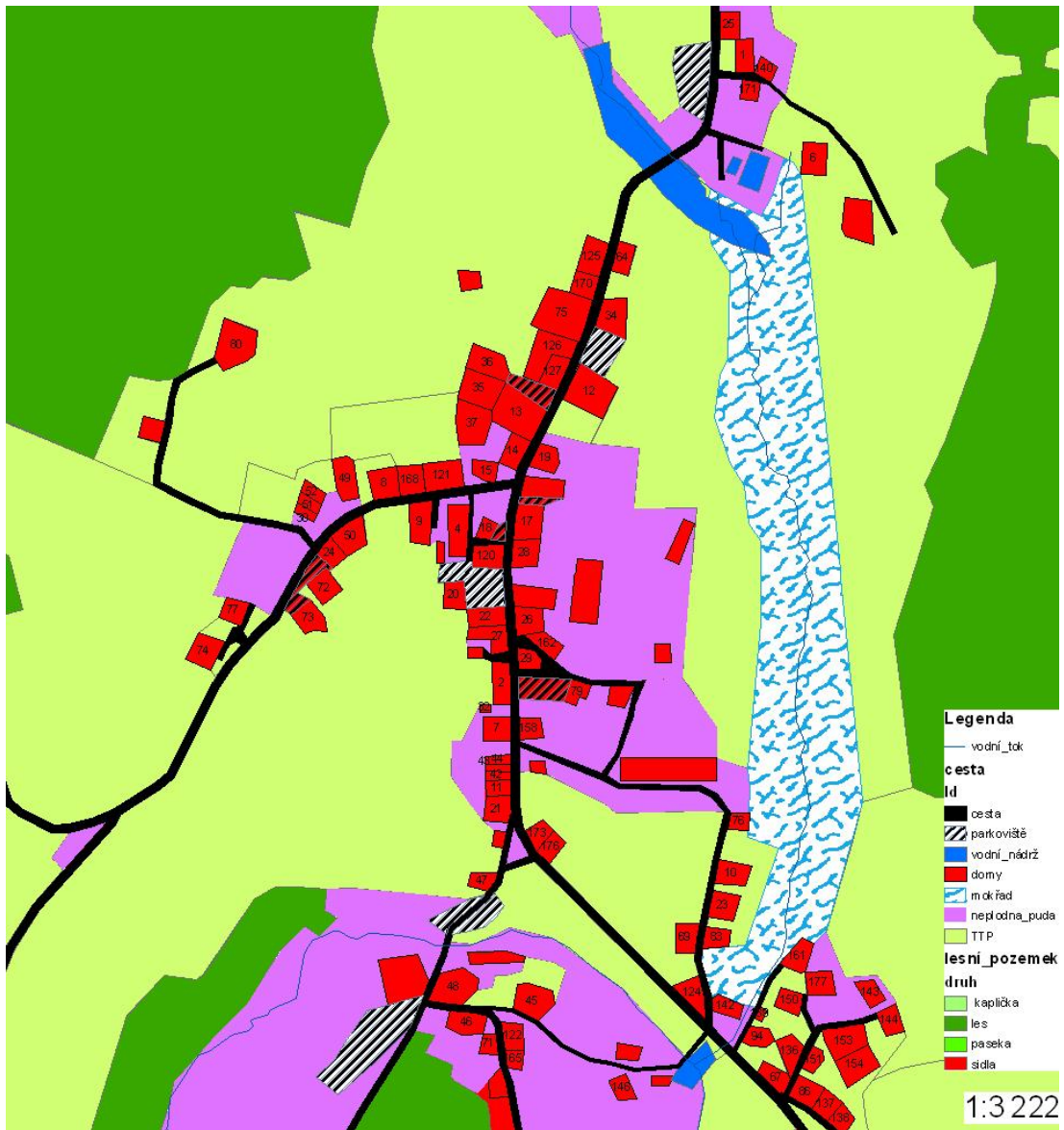

	1837	1949	1973	2008
Vodní plocha	0,03	0,03	0,03	0,03
Neploďná půda	0,00	0,09	0,15	2,18
Zástavba	0,18	0,44	0,29	0,71
Komunikace	0,57	0,62	0,86	0,88
Paseka	0,00	4,51	0,89	0,56
Orná půda	0,89	0,76	1,04	0,00
Mokřad	5,63	4,76	4,49	4,38
TTP	12,80	10,81	9,55	7,31
Les	80,17	70,33	74,79	77,34

Příl. 8: Porovnání Land use centra obce s č. p. v roce 1837 a 2008

Land use centra obce s č. p. v roce 1837

Land use centra obce s č. p. v roce 2008

Příl. 9: Fotodokumentace

Přehled fotografií:

Fotografie č. 1: Louka na bývalých tzv. Podpolíčkách

Fotografie č. 2: Louka pod horou Tetřev

Fotografie č. 3: Příjezd na Kvildu od Horské Kvildy

Fotografie č. 4: Příjezd na Kvildu od Horské Kvildy 2010

Fotografie č. 5: Kvilda (soukromý archiv Emila Kintzla)

Fotografie č. 6: Kvilda 2010

Fotografie č. 7: Soutok Kvildského potoka s Teplou Vltavou u Hamerských Domků

Fotografie č. 8: Kvilda (MŠ, foto J.Seidel, 1926)

Fotografie č. 9: Kvilda a část Hamerských Domků (rok 2010)

Fotografie č. 10: Výhled na Kvildu od jihu v roce 1886 (soukromý archiv E. Kintzla)

Fotografie č. 11: Výhled na Kvildu od jihu v roce 1932 (soukromý archiv E. Kintzla)

Fotografie č. 12: Výhled na Kvildu od jihu v roce 2010

Fotografie č. 13: Centrum obce v roce (soukromý archiv Emila Kintzla)

Fotografie č. 14: Centrum obce v roce 2010

Fotografie č. 15: Obec Kvilda v roce 2002 (Foto: Martin Pokladník)

Fotografie č. 16: Obec Kvilda v roce 2002 (Foto: Martin Pokladník)

Fotografie č. 1: Louka na bývalých tzv. Podpolíčkách

Fotografie č. 2: Louka pod horou Tetřev

Fotografie č. 3: Příjezd na Kvildu od Horské Kvildy (soukromý archiv Emila Kintzla)

Fotografie č. 4: Příjezd na Kvildu od Horské Kvildy 2010

Fotografie č. 5: Kvilda (soukromý archiv Emila Kintzla)

Fotografie č. 6: Kvilda 2010

Fotografie č. 7: Soutok Kvildského potoka s Teplou Vltavou u Hamerských Domků

Fotografie č. 8: Kvilda (Muzeum Šumavy v Kašperských Horách, foto J.Seidel, 1926)

Fotografie č. 9: Kvilda a část Hamerských Domků (rok 2010)

Fotografie č. 10: Výhled na Kvildu od jihu v roce 1886 (soukromý archiv E. Kintzla)

Fotografie č. 11: Výhled na Kvildu od jihu v roce 1932 (soukromý archiv E. Kintzla)

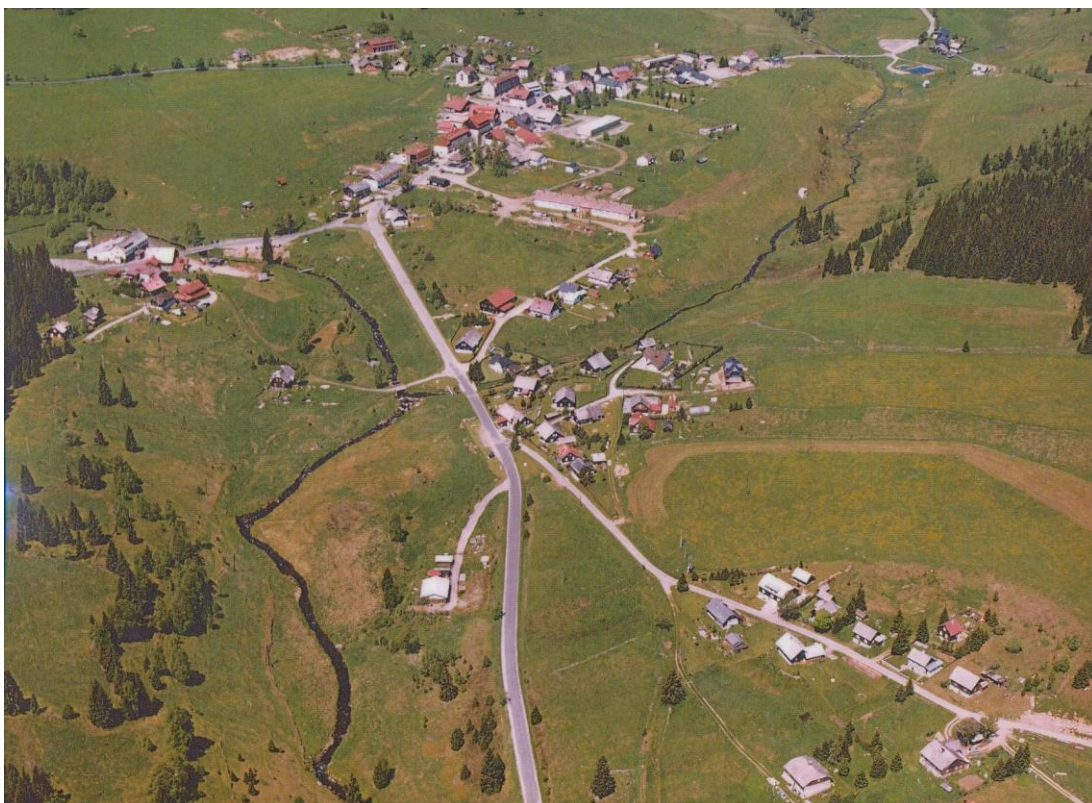
Fotografie č. 12: Výhled na Kvildu od jihu v roce 2010

Fotografie č. 13: Centrum obce v roce (soukromý archiv Emila Kintzla)

Fotografie č. 14: Centrum obce v roce 2010

Fotografie č. 15: Obec Kvilda v roce 2002 (Foto: Martin Pokladník)

Fotografie č. 16: Obec Kvilda v roce 2002 (Foto: Martin Pokladník)